

VINERI • 23 SEPTEMBRIE 2005 • ANUL LV NR.38

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNĂL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ÎN AMINTIREA LUI
TEODOR ȘIMONCA
(1899-1999)
povestitor din Chitighaz

Asociația Culturală a Românilor din Chitighaz
Centrul de Documentare și Informare al ATRU
2005

„Cel care nu iubește poveștile, îi om pierdut”

„Am un mandat clar: să vă sprijin”

„Așe o fost pă vreme me...”

CALENDAR ORTODOX

26 septembrie, luni – † Mutarea Sf. Apostol și Evanghelist Ioan; Sf. Muceniță Hira
27 septembrie, marți – † Sf. Ierarh Martir Antim Ivireanul; Sf. Mucenici Calistrat și Epiharia
28 septembrie, miercuri – † Cuv. Hariton Mărturisitorul; Sf. Prooroc Varuh; Sf. Mucenic Pimen
29 septembrie, joi – Cuv. Chiriac Sihastrul; Sf. Mucenici: Gudelia, Trifon și Petronia
30 septembrie, vineri – Sf. Sfințit Mucenic Grigorie Luminaătorul, Episcopul Armeniei
1 octombrie, sâmbătă – † Acoperământul Maicii Domnului; Sf. Apostol Anania; Cuv. Roman Melodul
2 octombrie, duminică – Sf. Sfințit Mucenic Ciprian; Sf. Muceniță Justina

AGENDĂ

26 septembrie

1945 – s-a stins din viață, la New York, compozitorul Bartók Béla.

27 septembrie

1897 – s-a stins din viață, la Sebiș, Alexandru Roman, ctitorul celei mai vechi catedre universitare românești (din Pesta) și un mare luptător al Bihorului.

1952 – s-a născut, la Brașov, cosmonautul Dumitru Dorin Prunariu.

28 septembrie

1654 – s-a stins din viață Matei Basarab, domn al Țării Românești.

1847 – s-a născut, la Brașov, compozitorul Gheorghe Dima, membru de onoare al Academiei Române.

29 septembrie

1812 – s-a născut Eudoxiu Hurmuzaki, istoric român, membru al Academiei Române.

30 septembrie

1496 – Ștefan cel Mare a terminat zidirea Bisericii Sf. Nicolae din Botoșani, reprezentativ monument de arhitectură medievală.

1784 – Gheorghe Șincai a fost confirmat ca director al școlilor naționale din Transilvania.

1 octombrie

1861 – a trecut în veșnicie, la București, Moise Nicoară.

1992 – la București s-a deschis Centrul Cultural al Ungariei.

2 octombrie

1853 – s-a născut compozitorul Ciprian Porumbescu.

București

Băsescu și românii

Aflat într-o vizită de lucru în Statele Unite ale Americii, președintele României s-a întâlnit cu reprezentanți ai unor semnificative organizații românești din statele americane de pe coasta de vest. În discuțiile avute cu aceștia *Traian Băsescu* a recunoscut, printre altele, ceea ce societatea civilă din România și străinătatea sesiza încă de la începutul anului, și anume, greșeala trecerii Depar-

tamentului pentru Românii de Pretutindeni din subordinea Primului Ministru în subordinea Ministerului Afacerilor Externe.

Pentru cele 12 milioane de români aflați în afara granițelor, incluzându-i aici și pe românii autohtoni din jurul României, la 15 ani de la căderea comunismului, nu există încă o lege de sprijin sau o structură independentă politic care să nu aibă de suferit la fiecare

patru ani, un oficiu de stat sau un Minister al Diasporei, pe modelul țărilor europene. Președintele a promis implicarea mai activă în rezolvarea acestei probleme asigurându-i pe participanții la discuție că este la curent cu toate problemele comunităților românești și că se va rezolva cât de curând și această problemă a Departamentului pentru Români.

(RGN-Press)

Budapesta

Ungaria va ratifica în octombrie tratatul noii extinderi europene

Ungaria va ratifica luna viitoare Tratatul de aderare a României și Bulgariei la Uniunea Europeană. Ambasadorul ungar, *Terényi János* a declarat că documentul va intra în dezbaterile Parlamentului de la Budapesta în săptămâna 3–9 octombrie. *Terényi* s-a întâlnit marți, 20 septembrie,

cu ministrul român al integrării europene, *Anca Boagiu*, pentru a discuta aspecte legate de cooperarea bilaterală și viitoarea extindere europeană. Subiectele vor fi aprofundate la sfârșitul lunii august, când guvernele român și ungar vor organiza prima ședință comună.

E. I.

Jula

Tezaur românesc

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria organizează, la 14 octombrie, următoarea ediție a manifestării „Tezaur românesc”. Concursul elevilor de la școlile românești din Ungaria se va desfășura și de această dată pe domeniile: istoria românilor din Ungaria; date de istorie locală a comunităților românești; personalități culturale din trecutul și prezentul

naționalității românești din Ungaria; istoricul organizațiilor și instituțiilor românești de ieri și de azi; tradiții și obiceiuri românești din Ungaria; moșteniri de înțelepciune populară – proverbe, zicători, ghicitori, snoave.

Înscrierile la concurs se pot face până la 5 octombrie, pe adresa Institutului (Jula, str. Gh. Doja nr. 8).

E. Iova

Micherechi

Un sat se prezintă

Vineri, la 23 septembrie, comuna Micherechi se va prezenta publicului julan. Centrul de Documentare și Informare al AȚRU va oferi spațiu pentru o expoziție, un program folcloric și o prezentare gastronomică, în cadrul cărora se vor prezenta valorile culturale, tradiționale comunei Micherechi. Manifestarea va începe la ora 14.00.

E. I.

Poza săptămânii

Prelegere despre Alecsandri

Cu ocazia împlinirii a 115 ani de la moartea marelui poet Vasile Alecsandri, directorul Institutului Cultural Român din Budapesta, *Mircea Oprea*, a sosit în mijlocul elevilor Liceului Românesc din Jula joi, 22 septembrie, pentru a ține o

prelegere despre personalitatea, activitatea și opera poetului român. La prelegerea începută la ora 13.00 au participat profesori și elevi deopotrivă, cu atât mai mult cu cât opera poetului este una din tezele de la bacalaureat.

Toma Iova

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaiă românească aparține autorilor. Foaiă românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Fiicele lui Teodor Șimonca în fața plăcii memoriale
(Foto: Rita Pățaș)

Foaiă românească
poate fi citită
și pe Internet

www.foaia.hu

Scriveți-ne opiniile
Dvs. la adresa:

foaia@axelero.hu

Întâlnire la Ambasadă

„Am un mandat clar: să vă sprijin”

Cu două săptămâni după instalarea sa la Budapesta, pe 16 septembrie, noul ambasador al României, doamna *Ireny Comaroschi*, a invitat la o întâlnire reprezentanții comunității românești din Ungaria în scopul „de a ne cunoaște, pentru a marca începutul unei colaborări pe care o dorim strânsă, apropiată și eficientă”. După prezentările protocolare ale noilor membri ai ambasadei, întrevederea s-a transformat într-o ședință de lucru, cu un dialog realmente deschis.

„Dumneavoastră toți sunteți câte un ambasador al României în această țară. Mai bine ca dvs. nimeni nu cunoaște realitățile ungare. Experiențele dvs. ne-ar fi de mare ajutor, nouă românilor, care, la fel ca Ungaria, vrem să facem parte din marea familie a țărilor Uniunii Europene”, a accentuat ambasadorul român, care a subliniat cu tărie că România are nevoie de românii din Ungaria și că „nu mai vrem să construim doar poduri sufletești, ci vrem legături de lucru, de toate zilele”. Doamna Comaroschi a fost de părere că trebuie să ne depășim timiditățile, să fim mai apropiați unii de alții, români de români, mai apropiați decât oricând până acum. „Ambasada României va fi pentru dvs. o casă întotdeauna deschisă. Să veniți la noi oricând, cu orice probleme, orice sugestii.”

Domnia sa a informat cei prezenți: „Am venit de la București cu un mandat clar: de a vă sprijini. Asta mi-a cerut-o Parlamentul României. Și aceste intenții le-am declarat și în fața președintelui Ungariei, când mi-am înaintat scrisorile de acreditare.”

Doamna ambasador a destăinuit celor prezenți că nu se află pentru prima dată printre românii din această țară, deoarece ea, de fiecare dată când a călătorit acasă în România din Polonia, unde a fost ambasador, a încercat să treacă prin localitățile unde trăiesc români, să-i vadă la ei acasă. Deoarece prima întâlnire cu comunitatea s-a ținut la Budapesta, ambasadorul român plănuiește ca într-o perioadă cât mai scurtă să viziteze toate satele, orașele unde trăiesc români, unde funcționează instituții românești.

După ce toți reprezentanții instituțiilor românești prezenți la această întrunire au spus câteva cuvinte despre organizația lor, după aproape trei ore de discuții, doamna ambasador a propus ca astfel de întâlniri, ședințe de lucru, să se țină periodic. Cei prezenți au căzut de comun acord ca acestea să aibă loc trimestrial. Totuși, se prevede că următoarea întâlnire să fie mai devreme, la sfârșitul lunii octombrie, imediat după prima ședință comună a guvernelor român și maghiar.

E. Iova

În memoria lui Teodor Șimonca

„Cel care nu iubește poveștile, îi om pierdut”

Primăria comunei Chitighaz a organizat sâmbătă și duminică două zile de divertisment și odihnă. Zilele Satului din 17–18 septembrie au oferit iubitorilor de folclor momente de dansuri și muzică populară, iar generației mai tinere muzică ușoară modernă și de petrecere. În program a fost inclusă și dezvelirea unei plăci comemorative la casa-muzeu, în amintirea povestitorului chitighăzean Teodor Șimonca, precum și o slujbă ecumenică cu participarea confesiunilor din localitate.

Distracție

Sâmbătă dimineața, parcul Castelului Rhédey a răsunat de muzică populară și ușoară. Fiecare participant, de la mic până la mare, și-a găsit pe placul lui din programul variat. Scena a fost în permanență ocupată, evoluând una după alta echipele folclorice cu dansurile popu-

tea, precum și a păstrătorilor de tradiții românești din Chitighaz, însă paralel cu programul dansatorilor s-a desfășurat un alt eveniment cu caracter românesc la casa-muzeu. Prin această greșală organizatorică, publicul român a trebuit să aleagă dacă admiră dansurile populare românești sau

lare locale românești și cu dansuri ungurești, iar muzica ușoară a fost reprezentată de formațiile D-studio, Blades, Rony, Stage-line, Desperado și alții. În programul primei zile au fost incluse și spectacolele Echipei de Păstrare a Tradițiilor „Gheorghe Turla” din Ale-

se bucură, alături de familia lui Șimonca, de dezvelirea plăcii memoriale a povestitorului.

Placă

La inițiativa Asociației Culturale a Românilor din Chitighaz și în organizarea Centrului de Documentare

și Informare al AȚRU, pe peretele casei-muzeu s-a dezvelit o placă comemorativă a povestitorului chitighăzean Teodor Șimonca. Festivitatea a început prin programul elevilor școlii generale românești, care au interpretat cântece populare și o poveste din repertoriul regretatului povestitor. Au adresat cuvinte de salut doamnele *Eva Ruja Bányai*, directoarea CDI, și *Ana Buha*, președintele asociației chitighăzene.

După dezvelirea plăcii, părintele paroh *Florin Olteanu* a făcut o scurtă ceremonie de sfințire. S-au rostit câteva cuvinte și despre viața și activitatea lui Teodor Șimonca. Profesoara *Stela Nicula Machhour*, membră a Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria a amintit, printre altele: „Copilăria este acea perioadă, care rămâne mereu vie în sufletele noastre, ne atrage atmosfera ei caldă, când am trăit fără griji, fără necazuri, când părinții și bunicii, ținându-ne de mână, ne îndreptau pașii și ne sfătuiau cum să trecem primele obstacole care încă se iveau în fața noastră. Ne atrag serile din trecut în care am făcut cunoștință cu lumi fantastice, cu eroi intereșanți, ascultând poveștile celor din jurul nostru. Această lume a fost cea de care Teodor Șimonca nu a putut să se despartă niciodată...”

(Continuare în pag. a 11-a)

Familia povestitorului

Le dorim mult succes elevilor participanți la concursul de povești de la Bichișciaba

Înlesniri la vamă pentru cetățenii români

Cetățenii români vor putea călători mai ușor în Spațiul Schengen. Un ordin al Ministrului Administrației și Internelor de la București prevede ca suma minimă necesară pentru cinci zile de ședere în străinătate să scadă de la 500 la 300 de euro. Acești bani acoperă costurile de întreținere în țara de destinație și cheltuielile de transport dus-întors. Ord-

nul se află în dezbaterile Parlamentului României și va fi adoptat în zilele următoare. Prevederile noului ordin vor intra în vigoare, probabil, la 1 octombrie.

Modificări s-au propus și în ceea ce privește documentele care justifică scopul șederii în străinătate. Astfel, cetățenii români care pleacă în străinătate pentru a urma un tratament medi-

cal, la studii sau orice fel de manifestare vor prezenta doar act doveditor. Copiii sub 14 ani, care sunt înscrși în pașaportul părinților, nu vor prezenta nici un fel de act. La fel, cetățenii români care călătoresc în regim de mic trafic. Românii care merg la lucru în afara granițelor vor prezenta doar angajament de muncă în străinătate.

E. Iova

Scade numărul călătorilor la frontiere

După ce în urmă cu câteva săptămâni scriam că, în conformitate cu datele furnizate de către Poliția de Frontieră Română, granițele dintre România și Ungaria au devenit suprasolicitate, Direcțiunea Vamală din Orosháza a anunțat că, pe porțiunea de graniță pentru care sunt responsabili, se observă o continuă descreștere a traficului vamal încă de la începutul anului. Acest fenomen se datorează, în opinia specialiștilor, scăderii „turismului de cumpărători” români sau maghiari care treceau granița pentru a-și cumpăra lucrurile care erau mai ieftine în țara vecină.

În cele mai aglomerate luni de sezon, iulie și august, a continuat această tendință descreștătoare. Au trecut granița peste

3 milioane de persoane și aproape 1 milion de mașini, ceea ce înseamnă o scădere a traficului cu 20% în comparație cu aceeași perioadă a anului trecut. Cea mai mare scădere a avut loc la punctul de frontieră Vârșand-Jula unde, după statistici, scăderea traficului vamal a atins uneori și 40%. Singura creștere s-a observat la traficul de mărfuri, unde tendința a arătat o creștere cu aproximativ 5% în cursul verii.

Însă, cu toate aceste tendințe, năvala muncitorilor sezonieri din Europa de Vest, sau a celor care s-au întors acasă pentru un concediu, a produs și în această vară șiruri lungi de mașini și așteptări de câteva ore la punctele de frontieră româno-maghiare.

T. Iova

„Vamă” la Cefa

Punctul temporar de trecere a frontierei dintre localitățile Cefa (România) și Geszt (Ungaria) va fi dat în folosință la data de 1 octombrie, între orele 9.00–20.00. Granița între cele două localități se va deschide cu ocazia festivităților Zilei Comunei Cefa.

Poliția de frontieră din cele două țări informează călătorii care intenționează să se deplaseze în Ungaria sau în România prin acest punct temporar că pe durata deschiderii sunt valabile condițiile legale pe care trebuie să le îndeplinească orice turist care merge în străinătate. E. I.

Donații pentru sinistrați și biserică

Autogovernarea Românească din Jula a hotărât la ședința sa din joia trecută, 15 septembrie, să facă o donație de 50.000 de forinți pentru sinistrații din Banat, iar cu 100.000 de forinți să ajute lucrările de renovare de la biserica ortodoxă română cu hramul Sf. Parascheva din Jula. După cum ne-a informat președintele dr. Ioan Ciotea, și reprezentanța julană a trecut prin controlul Curții de Conturi, în urma căruia a rezultat că aceasta funcționează în mod corect, fără nici o neregulă.

E. Iova

„Pro Musica” și-a reluat activitatea

Pe 21 septembrie, coriștii români din Jula s-au adunat din nou pentru a-și încălzi vocile, și a reveni la activitatea întreruptă la începutul verii. Membrii corului „Pro Musica” au început să-și reîmpropăteze în me-

morie partiturile învățate în primăvară, pregătindu-se pentru prima lor deplasare în România, care va avea loc în luna octombrie, la Baia Mare, unde vor susține un concert.

T. Iova

Expoziție timișoreană la Budapesta

Sălile de expoziții din sediul Uniunii Artiștilor Plastici și Artiștilor Decoratori din Ungaria, situat în inima Budapestei (Bd. Andrassy nr. 6), găzduiesc în aceste zile expoziția de grup intitulată „Lumea formelor – 20 de artiști din Timișoara”. Expun împreună, în capitala ungară, artiști profesioniști de prestigiu: Dana Acea, Tilă Vică Adorian, Daniel Apostu,

Eugen Bârză, Marcel Breilean, Constantin Catargiu, Delia Corban, Suzana Fântânariu, Alexandru Jakabházi, Peter Jecza, Adriana Lucaci, Linda Saskia Menzel, Romul Nuțiu, Slavenca Petre, Cristian Sida, Bela Szakats, Dumitru Șerban, Valentina Ștefănescu, Iosif Tasi, Diana Toma. Expoziția este deschisă la Budapesta până în 13 octombrie 2005.

E. I.

Vestiare fotbaliștilor din Micherechi

Pe 9 octombrie, duminică, Primăria comunei Micherechi va inaugura noile vestiare de la terenul de sport. După informațiile primite de la primarul Teodor Martin, autogovernarea locală a înaintat proiect pentru construirea vestiarelor noi în favoarea sportivilor michecheni, care își dovedesc permanent talentul fotbalis-

tic în județul Bichiș, divizia I. Pe această cale s-au obținut 4 milioane 950 de mii de forinți, care s-au folosit exclusiv pentru construcții.

Inaugurarea festivă se va desfășura în prezența secretarului de stat dr. Ábrahám Attila, președintele Oficiului Național de Sport, cu începere de la ora 14.00.

R. Pățaș

Proiecte culturale julane

Oficiul Turistic al Primăriei orașului Jula la începutul anului 2006 va scoate noul număr al „Calendarului evenimentelor din Jula 2006”. În această publicație, care apare pe lângă limba maghiară, engleză și germană, și în limba română, vor primi spațiu programele cu cel mai mare interes pentru publicul din întreaga țară.

Cei doritori să-și menționeze sau să facă publicitate diferitelor programe culturale sau de alt gen, vor trebui să înainteze un formular

completat la adresele varosmarketing@gyula.hu, gyulatourinform@mail.globonet.hu, iar un exemplar semnat prin poștă la adresa 5700 Jula, strada Kossuth nr. 7, până cel târziu pe data de 20 octombrie. Informații suplimentare precum și îndrumări precise despre cerințele completării formularului puteți obține la adresele de mai sus, sau la numărul de telefon 66/561–680, precum și la adresa www.gyula.hu.

Toma Iova

Trenuri rapide în euroregiune

Conducerea Euroregiunii Dunăre-Criș-Mureș-Tisa a anunțat recent că au luat naștere noi idei privind dezvoltarea traficului pe calea ferată în regiune. Acestea ar trece în plan secund reabilitarea căii ferate Seghedin-Kikinda-Timișoara, în schimb ar lega zonele Aradului și Timișoarei de Seghedin, Suboțta, Baja, urmând mai apoi stabilirea legăturilor cu orașele Pécs, Eszék, Zagreb și Rijeka. Această linie rapidă ar realiza concomitent și legătura dintre marile coridoare europene și ar beneficia, fără îndoială, de suportul UE, informează Triplexnews.

T. Iova

www.romanul.hu

mtv
27 septembrie,
miercuri,
ora 13.30

m2
28 septembrie,
joi,
ora 14.30

Bucuria ortocșilor de a fi împreună

De câțiva ani încoace, tinerii ortocși maghiari se adună mereu în orașul Nyíregyháza, pentru a se întâlni unii cu alții, precum și cu preoți, teologi care să-i îndrume în problemele vieții cotidiene. În acest an, în perioada 9-11 septembrie, această întrunire religioasă a avut loc din nou, sub titlul „Hristos, doctorul sufletelor și al trupurilor noastre”. Cu binecuvântarea Prea Sfințitului Părinte Episcop Sofronie, la această întâlnire românii ortocși au fost reprezentați de subsemnatul.

Ajuns abia sâmbătă, în a doua zi de tabără, am fost primit cu mult drag de către toți, și de cei pe care i-am cunoscut, și de cei cu care urma să fac cunoștință. Participanții se uitau tot mai la niște diapozitive, despre sfintele locuri din Siria, aduse de Lengyel László, un tânăr credincios care a călătorit mult prin acele locuri. Câteva ore mai târziu, am stat de vorbă cu Bárdos Zita, președinta Asociației Tinerilor Creștini Ortocși din Ungaria (MORISZ), cerându-i câteva informații despre această tabără religioasă.

— Cea de acum este a cincea întâlnire a tinerilor ortocși. Ultima a fost în urmă cu doi ani, dar n-a fost organizată de către MORISZ pentru că organizația noastră abia în februarie va împlini doi ani. De fapt, acei oameni au organizat și întâlnirile precedente care au înființat MORISZ, iar această organizație a avut ca scop, printre altele, ca un grup organizat să poată să facă mai multe astfel de întâlniri, cât mai eficient posibil. Din cele de până acum am observat că este nevoie de aceste întâlniri, an de an ne semnalează frați ortocși că ar dori să participe, să se adune într-un loc și așa să asculte diferitele prelegeri, să discute, să se roage împreună, iar în același timp să petreacă aici un week-end lejer, dar consistent. Unul dintre scopurile MORISZ este ca în fiecare an să aibă loc aceste întâlniri. N-am avut limită superioară de vârstă, limita minimă de înscriere fiind de 15 ani, asta tocmai datorită faptului că din mai multe locuri s-a exprimat dorința participanților ca să se realizeze din nou această întrunire. Programul din acest an a început vineri seara, cu sosirea și cazarea participanților, săvârșindu-se mai apoi Paraclisul Maicii Domnului, după care am ascultat prelegerea părintelui Imrényi Tibor cu titlul

„Hristos, doctorul sufletelor și al trupurilor noastre”. Alte prelegeri au mai susținut pr. Káplán Pavle cu tema „Medicina din punct de vedere ortodox — dialogul ortodoxiei și al medicinei moderne”, iar tot în aceste zile am ascultat câteva fragmente din opera Sf. Ioan Gură de Aur, prezentate de către Tóth Péter.

— În Ungaria trăiesc creștini ortocși de mai multe naționalități. Toate bisericile ortodoxe au fost reprezentate aici?

— Nu chiar. Prin participanți au fost reprezentate biserica sârbă, română și rusă. Din păcate, din partea grecilor n-a putut să participe nimeni, deși a ajuns și la ei invitația noastră. Este foarte important pentru noi ca pe tinerii ortocși de diferite naționalități să-i unim cât mai mult, să-i chemăm într-o comunitate. Am invitat și episcopii ortocși din Ungaria, pe Prea Sfințitul Episcop Sofronie, Prea Sfințitul Luchian și pe Prea Sfințitul Ilarion dar, din păcate, n-a putut să participe nici unul dintre ei, fiind ocupați în această perioadă.

— În acest an nu acesta a fost singurul eveniment organizat de MORISZ. În vară a avut loc și o tabără religioasă. Ne povestești și despre asta câteva amănunte?

— În acest an am organizat ce-a de-a doua tabără religioasă. Participanții au fost cam aceeași la număr. Însă, deoarece atât la români, cât și la sârbi este tabără religioasă în limba maternă, ne-am gândit ca aceasta să fie tabără în limba maghiară, și am contactat în primul rând parohiile maghiare, de acolo fiind adunați, până la urmă, toți copiii. Duhovnicul taberei a fost părintele Imrényi, iar sarcinile de supraveghere au fost preluate de către conducerea MORISZ. A fost o tabără foarte reușită, le-a plăcut mult la copii. Zilnic am făcut împreună rugăciunile de dimineață și de seara,

iar în cursul zilei am avut câte o oră de religie. În restul timpului, am avut nenumărate programe: „Cine ce știe”, concursuri sportive, excursii, etc.

— Ca organizator principal al acestei întâlniri, care crezi că a fost cel mai important lucru din acest weekend?

— Cred că bucuria faptului de a fi împreună. Nu aș fi în stare să scot în evidență acum nici un mesaj concret. Pur și simplu, ortocși cu probleme asemănătoare se adună și discută, pentru că ortocși fiind, avem aceleași probleme: parohiile nu sunt unite într-un tot întreg, suntem puțini, ne întâlnim rar și, deci, rar vorbim unii cu ceilalți. O dată pe an aici ne întâlnim. Și poate să vadă oricine că în fond viața este aceeași pentru noi toți, aceeași luptă este prezentă în viața fiecăruia. Aceasta are o putere de unificare și întărire ce nu poate fi înlocuită de nimic. Aceasta este esența acestor întâlniri.

※

Despre tematica și genericul acestei tabere, „Hristos, doctorul sufletelor și al trupurilor noastre”, am discutat cu părintele Imrényi.

— Părinte, de ce ați ales tocmai această tematică pentru tabăra din acest an?

— La noi, în Biserica în care trăim, poate cel mai important gând cu care ne întâlnim zilnic este cel al faptului că vrem să ne vindecăm. Este importantă și vindecarea trupei, dar mai ales, dacă privim în noi, ne dorim vindecarea sufletului. Iar sufletul, așa spun Sfinții Părinți, nu se vindecă decât dacă-L chemăm pe Domnul nostru Iisus Hristos, și El va veni în sufletele noastre. Și de aceea am ales această tematică, pentru că mai mulți credem și suntem convinși că această temă îi interesează cel mai mult pe oameni, cum se poate în biserică să se vindece sufletul și duhul nostru, iar această înnoire tămăduitoare a sufletului în ce legătură stă cu vindecarea trupului.

— Tinerii cât de mult au

colaborat cu prezentatorii și cu dumneavoastră, ca preoți?

— De fiecare dată, când ne pregătim pentru a da o învățătură, știm că mereu atât, dacă nu mai mult, vom reprimi de la auditoriu. Pentru orice om este un control foarte bun comunitatea care-i primește învățăturile. Prin completări și întrebări, de fapt, și oamenii ne învăță pe noi, și așează la locul ei învățătura pe care noi am pregătit-o. Și acum s-a întâmplat același lucru. Am predat o învățătură, iar observațiile venite din partea comunității, reacțiile celor prezenți sunt adevăratele evaluări ale acestui fapt. Ne-au pus întrebări care, într-adevăr, pe de o parte priveau viața noastră bisericească, prezentul bisericii, problemele, bucuriile, viitorul ei, discutându-se și despre viitorul Ortodoxiei în Ungaria. Tinerii au fost sinceri, și, desigur, s-a discutat și despre problemele vieții cotidiene, familia, viața sufletească, mărturia pe care trebuie s-o dăm în lume. T. Iova

Omagiu lui Iuliu Todorescu

Românii din Ungaria au ajuns din nou la un moment comemorativ. În urma restaurării sculpturii de pe mormântul familiei Todorescu, realizată prin strădaniile Autogovernării Românești din sectorul V din capitala ungară, în ziua de 1 octombrie se va organiza o festivitate în amintirea renumitului bibliofil român Iuliu Todorescu. Cu începere de la ora 11.00, va avea loc o depunere de coroane la placa comemorativă dezvelită în anul 2001, aflată pe perete-

le clădirii din strada Népszínház nr. 36, casa părintească a lui Iuliu Todorescu. Apoi, se va merge la mormântul familiei Todorescu, aflat în cimitirul Kerepesi, unde părintele Marius Maghiaru va spune o rugăciune de pomenire în amintirea celor adormiți, aducând împreună un omagiu celui care a fost cel mai mare bibliofil român din Ungaria, ne-a informat Gheorghe Mihăescu, președintele autogovernării românești.

Iuliu Teodorescu s-a născut în 1866, fiind pe jumătate român, după tată, iar după mamă pe jumătate maghiar. Moștenind de la părinți o avere însemnată, se dedică într-un totu colecționării manuscriselor și cărților rare, adunând o colecție impresionantă. Atins de o boală grea, se stinge din viață la numai 53 de ani, în anul 1919. După moartea sa, văduva lui a donat întreaga colecție de cărți rare bibliotecii Széchenyi din Budapesta. Toma Iova

Serbare de mulțumire la Cenadul Unguresc

În fiecare an, într-o duminică, bisericile baptiste organizează o serbare de mulțumire pentru roadele pământului și binecuvântările lui Dumnezeu primite în anul respectiv.

Anul acesta, în ziua de 11 septembrie, am participat la o zi de mulțumire la

nu au cu ce se hrăni, nici măcar nu au ce să bea, unii loviți de inundații, alții de uragane, nouă ni se cuvine să avem inima plină de mulțumire și recunoștință. Serviciul de dimineață a demarat cu rugăciune, în care adunarea a fost însemnată să aducă mulțumiri lui Dum-

Samuel să se închine și să se comporte ca și cum totul ar fi în ordine spunându-i: „*acum cinstește-mă în fața poporului și a lui Izrael*”. Adevărul era că la momentul acela el pierduse deja totul.

După-amiază s-a citit textul din Mat. 14:13-36. Acesta spune că după moartea lui Ioan Botezătorul, Domnul Isus se retrage cu o corabie și se roagă, iar noroadele după ce L-au căutat s-au dus după El pe jos. Când a ieșit din corabie, L-a văzut și I s-a făcut milă de ei. Versetul 14 spune că întâi a vindecat pe cei bolnavi, pe urmă, la înserare, le spune ucenicilor să dea poporului să mănânce. Ucenicii primesc o sarcină peste puterile lor. Trebuia să hrănească 5000 de oameni fără să aibă doar cinci pâini și doi pești. Când vezi cum intervine Dumnezeu într-o situație care te depășește din start, nu ai decât să te pleci și să-L mulțumești. Isus a hrănit pe toți și s-au săturat. Ucenicii au avut sarcina să împartă și să adune la urmă resturile. De câte ori n-am avut această experiență minunată a ajutorului lui Dumnezeu, de aceea îi suntem mulțumitori.

Rămânem recunoscători și pentru ospitalitatea gazdelor de la Cenad și impresionați de această Biserică mică la număr, dar mare la suflet. Dumnezeu să o binecuvânteze. **Pastor Teofil Tripo**

Cenadul Unguresc. Biserica Baptistă din Micherechi a fost invitată prin pastorul Kübler János de la Seghedin să fie prezentă la această ocazie. De la Micherechi, pe lângă pastorul subsemnat, a participat fanfara și un grup de cântăreți, care au adus laudă și mulțumire lui Dumnezeu prin cântări și poezii. A fost o mare bucurie să fie prezent și pastorul coordonator al Bisericii Kübler János care a fost însoțit după-amiază și de o parte din corul bisericii de la Seghedin.

Într-o lume în care mulți

nezeu în mod personal. După slujirea fanfarei și a grupului de cântăreți de la Micherechi s-a citit textul din 1 Sam. 15:17-28. Aici este vorba despre Saul care nu a învățat toată viața lui că Dumnezeu așteaptă ascultare și recunoștință, „*îi plac mai mult lui Dumnezeu arderile de tot și jertfele decât ascultarea de glasul Domnului*” (v. 22). Ce bine este când mulțumirea și ascultarea sunt în inima noastră. Saul dând vina pe unii și pe alții pentru a se îndreptăți, vrea să salveze ce mai poate fi salvat și îl roagă pe

INVITAȚIE

„*Cel neprihănit se bucură în Domnul și în El își caută scăparea; Toți cei cu inima fără prihană se laudă că sunt fericiți.*”

Invităm pe toți cei ce vor să se bucure în 25 septembrie, la serbarea roadelor și a mulțumirii, la Biserica Baptistă din Micherechi. Cuvântul lui Dumnezeu va fi propovăduit de *Terry Lingenhoel*, SUA și *Ioan Hodojo* de la Erd. Vă așteptăm cu mult drag!

Biserica Baptistă din Micherechi

Ce-ar fi lumea fără chipul lui Dumnezeu?

„*Să facem om după chipul Nostru, după asemănarea Noastră, el să stăpânească peste peștii mării, peste păsările cerului, peste vite, peste tot pământul și peste toate târătoarele care se mișcă pe pământ.*” (Geneza 1:26)

Cu siguranță, întreaga creație este rezultatul imboldului iubirii divine. Dumnezeu dragostei își reflecta natura într-o minunată și desăvârșită lucrare. Iar după ce puterea Cuvântului zămislește lumina, cer, pământ, soare, lună și stele, toate cele ce mișcă în ape și pe uscat, vine și rândul tău. Așezat în vârful piramidei creației, făcut cu puțin mai prejos decât Împăratul Suprem. Liber să domini un univers întreg, liber să iubesti, căci din și prin iubire ai devenit ceea ce ești.

Dacă porți în tine chip de Creator, înseamnă că duci, în străfundul-ți cele mai mari valori. Prihana și-a răsturnat însă echilibrul, ți-a distorsionat ființa, ducându-te de parte de ceea ce-ți era destinat. Ieri prințul celor văzute, azi nefericitul, bucată de lut autocondamnată să devină bucată de lut. Dar cum iubirea n-are margini, Parte Unică și Preaiubită din Ființa Supremă se rupe din Sfânta-I unitate pentru a răscumpăra căzuțul, adică pe tine. Lacrimi din cer înalt pentru a stinge văpaia păcatului. Iată inexplicabilul! Să poți voi să te pierzi pentru altul. Și să poți câștiga, pierzându-te. Dragostea! Într-un mister al existenței! Să poți accepta să te pierzi și să câștigi pierzând!

Cel venit să răscumpere ce era pierdut aduce și chip divin peste tine, huma însuflețită. Se face blestem pentru a învinge blestemul.

Ce-ar fi lumea fără de Dumnezeu? Ceea ce spune cândva un medic ateu: o furnică. Traiește, muncește, suferă. O furnică având conștiința, capabilă de a se urmări în timp, de a se vedea în diverse împrejurări din viața lui. Dar tu ești venit din Viață, nu din neant. Dacă accepți darul fără de plată, vei și aspira la viață. Dacă nu, vei rămâne o furnică, strecurându-te printre eșecuri și deznădejde, cumulând afecte peste afecte, semănând durere și murind, zi de zi, puțin câte puțin.

Ce-ar fi lumea fără de Dumnezeu? Ce-ai fi tu fără de Dumnezeu? Sunt întrebări ce-ți seceră mintea, împletindu-se cu parfumul întunericului. E noapte. Regele de Sus ți-a aprins stelele și luna. Până să te trezești, soarele îți va lumina odaia, păsărelele vor cânta la geamul tău, chemându-te să te bucuri de o nouă zi. Și peste toate, ești ales să domnești, tu, chip iertat și slăvit!

„*Dumnezeu a făcut pe om după chipul Său, l-a făcut după chipul lui Dumnezeu, parte bărbătească și parte femeiască l-a făcut.*” (Geneza 1:27) **A. P.**

Colțul copiilor

Domnul Isus a spus ... la toți copiii Cartea Vieții

Biblia ne spune că în cer există o carte, numită Cartea Vieții. În această carte sunt scrise numele tuturor celor care au crezut în Domnul Isus. Această carte se mai numește și Cartea Mielului, pentru că Domnul Isus a murit ca un miel pentru noi.

Cel al căror nume este scris în Cartea Vieții vor învia și vor trăi în viața viitoare. Cei care nu au numele scris în Cartea Vieții vor învia și ei din morți, dar apoi vor fi judecați și aruncați în iazul cu foc.

De aceea, să spunem la toți cei din jurul nostru să creadă în Domnul Isus și să fie ascultători de Cuvântul Lui, ca numele lor să fie scris în Cartea Vieții. Este numele tău scris acolo?

Sfântul Ierarh Antim Ivireanul (27 septembrie)

Viața

Venerabilul mitropolit Antim Ivireanul era de loc din Iviria. S-a născut în jurul anului 1650. Părinții săi, Ioan și Maria, i-au pus din botez numele de Andrei. Ajungând din tinerețe rob la turci, a stat mulți ani în Constantinopol, învățând limbile greacă, arabă și turcă, precum și meșteșugul sculpturii, al picturii și al broderiei.

Prin anul 1690 este adus în Țara Românească de voievodul martir Constantin Brâncoveanu. Aici învață meșteșugul tiparului de la episcopul Mitrofan, iar după câțiva ani se călugărește și este hirotonit preot.

Între anii 1691–1694 conduce tipografia domnească de la București și tipărește trei cărți. Între 1694–1696 întemeiază o nouă tipografie la Mănăstirea Snagov. Între anii 1696–1701 este egumen al acestei mănăstiri tipărind 14 cărți, dintre care patru în limba română, iar celelalte în limbile greacă, slavonă și arabă. Între 1701–1705 a condus din nou tipografia domnească din București, tipărind 15 cărți, îndeosebi cărți de slujbă.

În perioada 1705–1708 a fost episcop la Râmnicu-Vâlcea, întemeind aici prima tipografie. Timp de trei ani a tipărit la Râmnic 10 cărți, dintre care 7 în românește. Între anii 1708–1716 a fost mitropolit al Țării Românești, întemeind noi tipografii și tipărind încă 19 cărți, dintre care 12 cărți în românește.

În toamna anului 1716 a fost închis, la porunca turcilor, caterisit și trimis în surghiun la Mănăstirea Sfânta Ecaterina din Muntele Sinai. Pe cale a fost martirizat de ostași și aruncat în râul Tungia, lângă Adrianopol. În prezent se crede că ar fi fost înecat în lacul Snagov.

Fapte și cuvinte de folos

1. Acest fericit ierarh al Bisericii Ortodoxe Române, fiind de mic înstrăinat din pământul părinților săi și după ce suferi grele ispite între păgâni, a fost călăuzit de Hristos în pământul românesc. Astfel, aici și-a găsit a doua patrie, cu părinți și frați și toată mângâierea Duhului Sfânt.

2. Luând jugul lui Hristos la Mănăstirea Snagov, iero-

monahul Antim a ajuns călugăr iscusit și tipograf neîntrecut în Țara Românească. Timp de 15 ani, până a fost făcut episcop, a întemeiat două tipografii și a tipărit zeci de cărți bisericești în limbile română, greacă, arabă și slavonă, dovedindu-se cel mai mare tipograf al țării noastre în secolele XVII și XVIII. Cărțile lui s-au răspândit în toate provinciile românești, ajungând până în Athos, în Grecia, la Constantinopol, Ierusalim și Sinai, în Siria și Iviria, căci era un devotat slujitor al lui Hristos și apărător al Bisericii Ortodoxe.

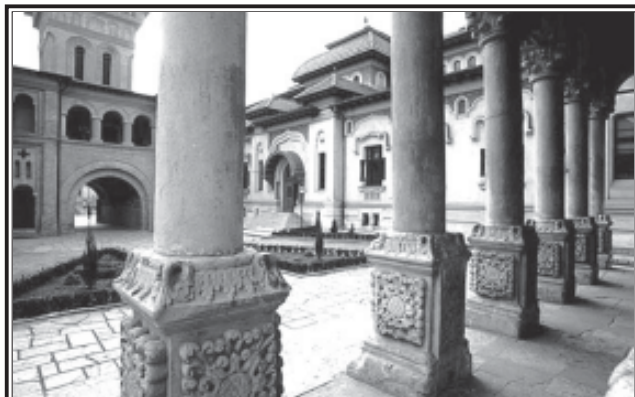
3. Pentru sfințenia vieții sale, egumenul Antim Ivireanul a ajuns episcop al Râmnicului și apoi mitropolit al Țării Românești. Ca păstor de suflete și părinte duhovnicesc al tuturor, marele ierarh a fost o făclie în sfeșnic pentru toți, de la

domn până la credincios. Era bărbat înțelept, insuflat de Duhul Sfânt, statornic în credință, tare în nădejde, iscusit în cuvânt, smerit la inimă și plin de dumnezeiască dragoste.

4. Dorind mântuirea oamenilor și săvârșirea slujbelor în limba română, mitropolitul Antim a înmulțit numărul tipografiilor, traducând și tipărind în grai strămoșesc principalele cărți de cult, începând cu Ceaslovul și Liturghierul. Din cele 64 de cărți tipărite de el și de ucenicii lui, 24 s-au tipărit în limba română.

Astfel, mitropolitul Antim rămâne ctitorul limbii liturgice în Biserica Ortodoxă Română. De la dânsul, serviciul divin a început a se face în toată țara numai în limba română, spre mângâierea și pe înțelesul tuturor.

5. Bunul păstor al Bisericii lui Hristos, după ce împodobi slujbele cu cărți în limba poporului, adăugă și alte înnoiri. Astfel, a zidit din nou biserici la sate și orașe, a fondat din temelie Mănăstirea „Tuturor Sfinților” din București (1713–1715), astăzi numită „Antim”, făcând și alte danii și înnoiri mănăstirești. A ridicat mai mulți ucenici tipografi și a dat multe milostenii celor săraci și iubitori de carte. Pentru învățătura și apărarea dreptei credințe a scris și tipărit numeroase predici, numite „Didahii”, fiind iscusit teolog, ierarh și propovăduitor al Sfintei Evanghelii. (Din „Patericul românesc”)

Mănăstirea Sfântului Antim,
paraclis al Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române

„Biserica asta a Tuturor Sfinților hramul,
S-a făcut cu vrerea lui Dumnezeu, fire-a tuturor
Subt Ștefan cel care poartă numele Cantacuzino,
Stăpân strălucit al Țării Românești vestite,
De către arhi-pastorul Antim Ungro-Vlahul,
Cel din Ivir, cum se vede din temelie.
Ca închinători zeilor față de Dumnezeu,
Ca David fii și în biserica Sfinților
În anul de la mântuire 1715”

Și-au legat viețile în fața lui Dumnezeu

Părinți și frați, bunici și rude s-au adunat împreună în ziua de 10 septembrie, pentru a sărbători cununia tânărului Cristian Țirle cu tânăra Puly Anita. Părinții mirelui, Ioan Țirle și Ana Cioca, împreună cu părinții miresei, Csorba Etelka și Puly János, și-au condus odraslele cu mândrie în fața altarului catedralei ortodoxe române

ne din Iula, unde părintele vicar Pavel Ardelean a săvârșit Sfânta Taină a Cununiei, unindu-i pe tineri în fața lui Dumnezeu și cerând binecuvântarea Lui asupra mirilor și asupra copiilor care se vor naște din această căsătorie. Nașii tinerilor au fost Vasile și Magdalena Bordaș din Micherechi.

Toma Iova

Europa în fața unui secol ortodox

Creștinătatea ortodoxă va putea deveni cea mai mare comunitate din Europa. În prezent în jur de 10 milioane de cetățeni ai UE fac parte dintr-o comunitate ortodoxă. În urma integrării României și Bulgariei, acest număr va crește până la 40 milioane. Iar, în cazul unei eventuale largiri a UE înspre Est, acest număr poate să atingă și peste 200 milioane de ortodocși. Aceasta va însemna creșterea influenței ortodoxe asupra politicii europene, scrie prof. Nikolai N. Petro din SUA. Apusul catolic-protestant trebuie să se pregătească pentru un secol ortodox, în loc să pri-

vească ortodoxia ca pe ceva antimodern și anti-occident, scrie specialistul în științele politice în revista „Orthodoxie aktuell” din Bochum.

Teologia ortodoxă dă principiile unei societăți moderne, precum și convingerea că societatea trebuie să reflecte Împărăția Cerurilor. Statul și Biserica n-ar trebui să lucreze unul împotriva altuia, ci să se ocupe împreună de bunăstarea oamenilor. Iar între timp Biserica ar trebui să rămână neutră din punct de vedere politic, scrie profesorul Petro.

T. Iova

Festival de teatru biblic

În Franța, la Clermond-Ferrand, va avea loc peste o lună cea de-a treia ediție a festivalului de teatru biblic – informează Radio Trinitas de la Iași. Evenimentul cultural-religios este văzut ca unul ecumenic, iar scopul său este acela de a prezenta Biblia într-o manieră diferită decât cea a învățământului religios sau a catehezei din biserică.

În cadrul celor trei zile de festival vor fi prezentate piese de teatru, spectacole de pantomimă, marionete, scheci-uri, lecturi și improvizații pe marginea textului scripturistic. La eveniment sunt așteptați să participe circa trei mii de tineri francezi. La ediția din acest an, printre organizatorii festivalului se numără și creștini ortodocși din Franța.

Hristos nu vrea ca tu să porți vreunui om ură, sau supărare, sau mânie, sau să îți minte răul, în nici un chip și pentru nici un lucru vremelnice. Aceasta o strigă cele patru Evanghelii!

Sfântul Maxim Mărturisitorul

Pe toți suntem datori, noi cei credincioși, să-i privim ca pe unul și în fiecare să socotim că este Hristos.

Sfântul Simeon Noul Teolog

Iubirea lui Dumnezeu față de cel mai mare păcătos îi mai mare decât iubirea celui mai mare sfânt față de Dumnezeu.

pr. Arsenie Boca

Întâlnire după 20 de ani

Cu 20 de ani în urmă, în vara anului 1985, 20 de elevi au părăsit băncile Liceului Românesc „Nicolae Bălcescu”, pentru a-și continua drumul în viață, încercând să-și îndeplinească visele. O dată la câțiva ani, cum este obiceiul, s-au întâlnit, pentru a se revedea și a-și povesti drumul pe care l-au parcurs din ziua despărțirii lor din școală. Împlinindu-se 20 de ani de la primirea diplomei de bacalaureat, tinerii care pășeau în viață în urmă cu două decenii s-au reîntâlnit din nou în ziua de 17 septembrie, pentru a-și aminti de vremurile de liceu.

Întâlnirea a început la ora 14.00 cu o oră de dirigenție, ținută de fosta lor dirigintă, *Maria Oroian*. Din cei 20 de absolvenți ai promoției 1981–1985, au participat abia 17, însă și așa a fost mare bucuria revederii. În urma acestei ore, foștii colegi au făcut o plimbare prin oraș, amintindu-și de locurile în care, pe vremuri, își petreceau frumoasele clipe ale vieții de liceu, însoțiți și de fostul director *Ion Budai* și profesorul *Iosif Gorbodi*. Întâlnirea a continuat la restaurantul Sörpince, unde noaptea s-a lăsat cu chef și voie bună. **Toma Iova**

Cu puțină atenție

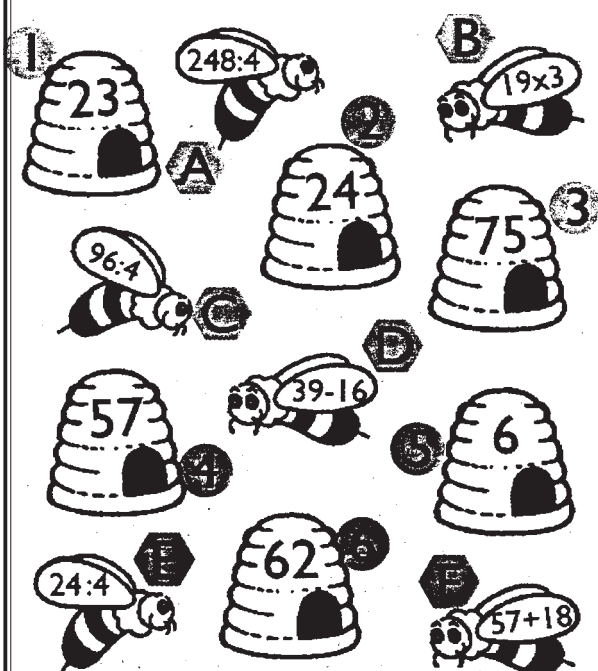
Privind în oglindă, am văzut imaginea ceasornicului digital. Aceasta o vedeți acum. Cât e timpul în momentul dat?

22:11

Rezolvare: 11:55

Matematică și geometrie

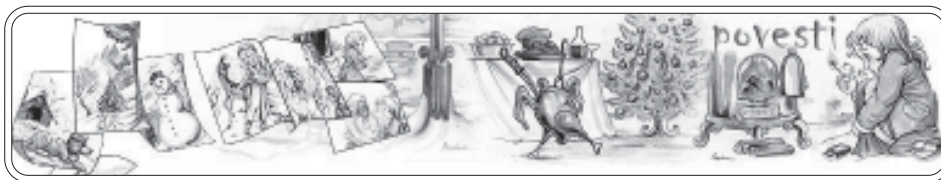
Fiecare albină zboară cu o lecție matematică și își va găsi stupul ei. Cum?

Rezolvare:

A = 6 pentru că $248 : 4 = 62$
B = 4 pentru că $19 \times 3 = 57$
C = 2 pentru că $96 : 4 = 24$
D = 1 pentru că $39 - 16 = 23$
E = 5 pentru că $24 : 4 = 6$
F = 3 pentru că $57 + 18 = 75$
G = 6 pentru că $24 : 4 = 6$

A. Crișan

Făt-Frumos din lacrimă (III)

de Mihai Eminescu

Miros, lumină și un cântec nesfârșit, încet, dulce, ieșind din roirea fluturilor și a albinelor, îmbătau grădina și casa. Lângă prispă stăteau două butii cu apă, iar pe prispă torcea o fată frumoasă. Haina ei albă și lungă părea un nor de raze și umbre, iar părul ei de aur era împletit în cozi lăsate pe spate, pe când o cunună de mărgăritarele era așezată pe fruntea ei netedă. Luminată de razele lunii, ea părea muiată într-un aer de aur. Degetele ei ca din ceară albă torceau dintr-o furcă de aur și dintr-un fuior de o lână ca argintul torcea un fir de o mătase albă, subțire, strălucită, ce semăna mai mult a o vie rază de lună, ce cutreiera aerul, decât a fir de tort.

La zgomotul ușor al pașilor lui Făt-Frumos, fata și ridică ochii albaștri ca undele lacului.

– Bine-ai venit, Făt-Frumos, zise ea cu ochii limpezi și pe jumătate închiși, cât e de mult de când te-am visat. Pe când degetele mele torceau un fir, gândurile mele torceau un vis, un vis frumos, în care eu mă iubeam cu tine; Făt-Frumos, din fuior de argint torceam și eram să-ți Țes o haină urzită în descânțece, bătută-n ferice; s-o porți... să te iubesti cu mine. Din tortul meu Ți-aș face o haină, din zilele mele, o viață plină de dezmiardări.

Astfel, cum privea umilită la el, fusul îi scăpă din mână și furcă căzu alături de ea. Ea se sculă și, ca rușinată de cele ce zisese, mâinile ei spânzurau în jos ca la un copil vinovat și ochii ei cei mari se plecară. El se apropie de ea, c-o mână îi cuprinse mijlocul, iar cu cealaltă îi dezmiardă încet fruntea și părul și-i șopti:

– Ce frumoasă ești tu, ce dragă-mi ești! A cui ești tu, fata mea? – A Mamei-pădurilor, răspunse ea suspinând; mă vei iubi tu acum, când știi a cui sunt? Ea încunjură cu amândouă brațele ei goale grumazul lui și se uită lung la el, în ochii lui.

– Ce-mi pasă a cui ești, zise el, destul că te iubesc.

– Dacă mă iubești, să fugim atuncea, zise ea lipindu-se mai tare de pieptul lui; dacă te-ar găsi mama, ea te-ar omori, și dac-ai muri tu, eu aș nebuni ori aș muri și eu.

– N-ai bi frică, zise el zâmbind și desfăcându-se din brațele ei. Unde-i mumă-ta?

– De când a venit se zburcăm în piua în care-ai în-cuiat-o tu și roade cu colții la lanțurile ce-o închid.

– Ce-mi pasă! zise el repezindu-se să vadă unde-i. – Făt-Frumos, zise fata, și două lacrimi mari străluciră în ochii ei, nu te duce încă! Să te-nvăț eu ce să facem ca să învingi tu pe mama. Vezi tu butiile aste două? Una-i cu apă, alta cu putere. Să le mutăm una în locul alteia. Mama, când se luptă cu vrăjmașii ei, strigă când obosește: „Stai, să mai bem câte-oleacă de apă!” Apoi ea bea putere, în vreme ce dușmanul ei numai apă. De aceea noi le mutăm din loc: ea nu va ști și va bea numai apă în vremea luptei cu tine.

Precum au zis, așa au și făcut. El se repezi după casă. – Ce faci, babă? strigă el. Baba, de venin, se smulse odată din piua-n sus și rupse lanțurile, lungindu-se slabă și mare până-n nori.

– A, bine că mi-ai venit, Făt-Frumos! zise ea, făcându-se iar scurtă, ia acum hai la luptă, acu om vedea cine-i mai tare!

– Hai! zise Făt-Frumos. Baba-l apucă de mijloc, se lungi repezindu-se cu el până-n nori, apoi îl izbi de pământ și-l băgă în țărână până-n glezne.

Făt-Frumos o izbi pe ea și o băgă-n pământ până în genunchi. – Stai, să mai

bem apă, zise Mama-pădurilor ostenită. Stătură și se răsuflară. Baba bău apă, Făt-Frumos bău putere, și-un fel de foc nestins îi cutreieră cu fiori de răcoare toți mușchii și toate vinele lui cele slăbite.

C-o putere îndoită, cu brațe de fier, o smunci pe babă de mijloc și-o băgă-n pământ până-n gât. Apoi o izbi cu buzduganul în cap și-i risipi creierii. Cerul încărunți de nouri, vântul începu a geme rece și a scutura casa cea mică în toate încheieturile căpriorilor ei. Șerpi roșii rupeau trăsând poala neagră a norilor, apele păreau că latră, numai tunetul cânta adânc ca un proroc al pierzării. Prin acel întuneric des și nepătruns, Făt-Frumos vedea albind o umbră de argint, cu păr de aur despletit, rătăcind, cu mâinile ridicate și palidă. El se apropie de ea și-o cuprinse cu brațele lui. Ea căzu ca moartă de groază pe pieptul lui, și mâinile ei reci s-ascuseră-n sânul lui. Ca să se trezească, el îi sărută ochii. Norii se rupeau bucăți pe cer, luna roșie ca focul se ivea prin spărturile lor risipite; iar pe sânul lui, Făt-Frumos vedea cum înfloreau două stele albastre, limpezi, și uimite – ochii miresei lui. El o luă pe brațe și începu să fugă cu ea prin furtună. Ea și culcase capul în sânul lui și părea că adormise. Ajuns lângă grădina împăratului, el o puse-n luntre, ducând-o ca-ntr-un leagăn peste lac, smulse iarbă, fân cu miros și flori din grădina și-i clădi un pat, în care-o așeză ca-ntr-un cuib. (Continuare în numărul următor)

„Pe mine mă cheamă *Timea Grestyák*. Am 15 ani. Studiile primare le-am terminat la Școala Generală Română din Bătania. Încă în clasa a 5-a m-am hotărât să mă înscriu la Liceul Românesc din Jula pentru a învăța mai bine limba română. Și mama mea a absolvit acest liceu, obținând astfel diplomă de bacalaureat cu examen și la limba și literatura română. După liceu aș vrea să fiu admisă la o facultate unde pot studia mai departe româna. Iar până atunci mă simt foarte bine la Jula, atât la școală, cât și la colegiu.”

„Mă numesc *Iuliana Stela Machour* și locuiesc la Jula. Studiile primare le-am făcut la școala generală română din Jula. M-am înscris la acest liceu ca să-mi îmbogățesc cunoștințele de limbă și cultură românească. Aici mă simt foarte bine, fiindcă colegii sunt foarte simpatici.”

„Sunt *Eva Puskár*, originară din Micherechi. M-am înscris la Liceul Românesc deoarece acest lucru este o tradiție în familia noastră. Aș vrea să însușesc cât mai bine limba română.”

„Mă numesc *Patricia Petrușan* din Micherechi. Școala generală am absolvit-o în satul meu natal. Am ales Liceul „Nicolae Bălcescu” pentru că vreau să stu-

Se prezintă: elevii clasei 9/A

Liceul „Nicolae Bălcescu” din Jula, care a predat societății mulți intelectuali români de seamă, la începutul lui septembrie și-a deschis porțile pentru un nou an școlar. În anul de învățământ 2005/2006, Liceul Românesc are două clase 9, respectiv o clasă de an pregătitor, pentru cei care mai au nevoie de pregătire la limba română. Diriginții claselor 9/A și 9/B sunt *Vera Gurzău* și *Ana Radici Repisky*, iar cel al anului pregătitor profesoara *Florica Santău*. Conform

tradiției *Foii românești*, ne-am interesat de la cei mai tineri elevi ai instituției de învățământ mediu, care au fost motivele lor pentru care au ales Liceul „Nicolae Bălcescu” din Jula. Prima dată vă facem cunoștință cu câțiva elevi ai clasei 9/A, care au venit din Apateu (1), Bătania (1), Chitighaz (3), Jula (4), Medgyesegyháza (2) și Micherechi (10). Iar în numerele următoare vă publicăm impresiile elevilor clasei 9/B și apoi ale celor din anul pregătitor.

diez mai mult limba română. Și, nu în ultimul rând, și părinții mei au fost elevii acestei instituții, iar acum toți prietenii mei învață aici. Vreau ca în anii viitori să mi se îndeplinească toate do-

rințele și visurile în legătură cu școala.”

„Sunt *Andreea Gurzău*. Școala generală am terminat-o la Chitighaz, unde am învățat și limba română. Am ales Liceul Românesc pen-

tru că îmi place limba română și îmi place și școala aceasta.”

„Mă numesc *Adriana Fediuc*. Am venit la Jula de la Suceava și am ales Liceul „N. Bălcescu”, pentru că este

singurul din Ungaria, unde se predă limba română.”

„Mă numesc *Nora Cefan*, locuiesc la Micherechi. Mi-am continuat studiile la Liceul „N. Bălcescu” din cauza predării limbii și literaturii române, iar după liceu, vreau să studiez să devin educatoare.”

„Sunt *Adam Sáfrány* și locuiesc împreună cu familia la Apateu. Am ales Liceul „Nicolae Bălcescu” ca să însușesc cât mai bine limba română și să învăț cât mai mult despre cultura și literatura românească.”

„Mă numesc *Teo Roșu*, originar din Micherechi. Când am fost prima dată cu fratele meu în acest liceu, încă de pe atunci m-am hotărât să-mi continui studiile și eu aici. Îmi pare bine că în această școală pot învăța și pe mai departe limba română, dar la un nivel mai înalt decât la școala generală. Doriința mea este să fiu cât mai sânguincios și să învăț cât mai bine în cursul celor patru ani, la finalul cărora să am o diplomă de bacalaureat cu care mă voi putea mândri.”

„Pe mine mă cheamă *Aida Bondár*. Școala generală am terminat-o la Micherechi și pentru că mi-a plăcut Liceul Românesc, fiind și fratele meu elev aici, am decis împreună cu familia să mă înscriu și eu la acest liceu.”

Rita Pătaș

Teatrul școlar renaște

Munca echipei de teatru de la Liceul „N. Bălcescu” din Jula, din această toamnă, este condusă de un nou regizor, în persoana tinerei artiste orădene *Nora Chiriac*. Elevii-actori continuă și în acest an să țină repetiții în fiecare zi de joi, pregătindu-se deja pentru Festivalul de Teatru al Naționalităților, care va avea loc în decembrie, la Budapesta. „După

vacanța de vară, ne-am apucat din nou să ne luăm sarcina în serios, să învățăm piese noi, și sperăm să reușim să uimim din nou publicul budapestan și apoi românii din satele, localitățile din provincie, cu spectacole românești de calitate”, ne-a declarat profesoara *Vera Gurzău*, îndrumătoare a echipei de teatru.

Eva Iova

Întâlnirea cercurilor „Perinița”

Cu programele folclorice oferite de întâlnirea „Perinița” s-au obișnuit deja elevii noștri. În această toamnă, festivalul se va organiza, de către ATRU, în ziua de 30 septembrie, de la ora 10.00, la Centrul Cultural Român din Jula. Copiii

veniți din mai multe localități românești își vor prezenta tradițiile, dansurile și cântecele moștenite din străbuni. După informațiile noastre, la această întâlnire vor sosi și formații folclorice de tineret din România și Serbia-Munteșu. T.I.

Ghicitori

Cu ciomege m-au lovit,
Între pietre m-au strivit,
Chiar în jar am fost băgată,
Cu cuțitul spintecată,
Dar deși mă chinuiește,
Lumea-ntreagă mă iubeste,
Toată lumea mă dorește.
(Păinea)

Merge și nu merge,
De ascultat te ascultă,
Face vorbă multă,
Ce-i dai îți dă,
Cu talpa-n apă stă.
(Moara)
Am o casă mică,

De tot mititică,
Cu pitici,
Cu firfirici,
Ziua cântă,
Noaptea cântă,
N-are nicidecum
astămpăr.
(Ceasornicul)

UMOR

După ce ies de la proba scrisă, doi elevi discută pe coridor:

– Ai știut să rezolvi problemele?

– Nu, n-am putut, am dat coala albă. Dar tu?

– Și eu la fel!

– Ne-am ars! O să creadă că am copiat unul de la altul!

– Vă rog să-l scuzați pe fiul, doamnă învățătoare, că a întârziat azi la școală, dar...are un frate mai mic...
– Am un frate mai mic? Eu? Se miră copilul care nu era la curent.

– Sigur că ai, Costele.
– Atunci nu pot să rămân astăzi la școală. Trebuie să fug să-i spun și mamei.

Într-o școală, la ora de atelier, maestrul îi spune unui elev:

– Așa dai cu ciocanul, ca un fulger.

– Vreți să spuneți că lucrez repede?

– Nu, vreau să spun că ciocanul tău, ca și fulgerul, nu cade de două ori în același loc.

Românii (vlahii) din Timoc cer rezolvarea democratică a problemelor minorității

Federația Rumânilor din Serbia a trimis recent o scrisoare guvernului sârb și Consiliului pentru minoritățile naționale, în care cere încă o dată ca relația dintre autoritățile statului sârb și minoritatea română (vlahă) să fie în acord cu „orientarea europeană” a acestei țări. Scrisoarea menționează un dezacord între autoritățile centrale și puterea locală, subliniind aici atitudinea puterii locale din Negotin, care, așa cum am mai precizat anterior, dorește să continue conflictul legat de dărâmarea bisericii din Malainița. Reamintim că lăcașul de cult ridicat la Malainița este ctitoria preotului *Boian Alexandrovici*, care a decis să o ridice în propria sa curte și este singurul lăcaș de cult creștin ortodox din Timoc în care se slujește în limba română. Liderii Federației Rumânilor din Serbia cer, în mesajul către Belgrad, și o întâlnire între cei mai înalți oficiali ai localităților unde trăiesc românii, inclusiv FRS, și reprezentanții unor instituții naționale sârbe. Redăm mai jos textul integral al scrisorii celor trei copreședinți ai Federației.

Stimabili domni,

Toate contactele de până acum ale reprezentanților noștri cu reprezentanții puterii din Belgrad, au creat un sentiment de convingere, și anume că relația instituțională față de românii (vlahii „Vlasi”,

cum sunt numiți în Serbia) din Serbia se schimbă de acord cu orientarea europeană a țării noastre. Rămâne, într-adevăr, necunoscut cum se distribuie o astfel de voință politică, de la cel mai înalt nivel la nivelul puterii locale. Faptul că aici ceva nu este în regulă se vede și după atitudinea pe care o are puterea locală din Negotin, care dorește să actualizeze, din nou, poziția sa din trecut, legată de dărâmarea bisericii din Malainița, biserica unde se slujește în limba română, mai precis în unul dintre cele trei regionalisme ale limbii vlahă, de altfel idiom al limbii române, care în sârbește se cheamă, de obicei, limba vlahă.

Ne adresăm d-voastră cu dorința de a ne ajuta ca o astfel de comunicare care a avut loc între noi și ministrul cultelor, domnul Radulovici, să se aducă într-un cadru benefic de ambele părți. Reamintim, că delegația noastră cu ocazia aceea, a înțeles că subiectul hotărârii dărâmării bisericii din Malainița este ad acta, adică se renunță la un astfel de act (care este văzut în Macedonia).

Problemele relației față de români sunt împovărate cu multe prejudecăți, care s-au acumulat de-a lungul timpului atât în Biserica Ortodoxă Sârbă, cât și în timpul regimurilor anterioare, și de aceea și-a făcut apariția «problema românilor (vlahilor)» trezind suspiciune și amărăciune celor care nu i-au recunoscut din punct de vedere etnic.

Astfel este nevoie tot mai mult să se studieze posibilitatea unei schimbări de opinii în legătură cu posibilele rezolvări, conform normelor europene și de ajutorul trecerii peste prejudecățile, stereotipurile moștenite despre români, în cercurile unde acestea sunt înrădăcinate. Acest lucru trebuie să conducă către o întâlnire dintre cei mai înalți oficiali ai localităților unde trăiesc românii, incluzând și Federația Rumânilor din Sârbie și nu în ultimul rând reprezentanții unor instituții naționale. Având în vedere că sunt în curs activitățile care vor avea ca rezultat formarea Consiliului Național al Rumânilor din Estul Serbiei și privind din acest punct, este, de asemenea, foarte important să se schimbe ambianța legată de problematica expusă și schimbări indispensabile către rezolvarea acesteia. Așteptăm propunerile d-voastră legate de realizarea unei agende de activități indispensabile pentru funcționarea în viitor, prin depășirea tensiunilor care nu sunt necesare, pe un drum care duce către o comunicare pozitivă cu românii și despre români.

Vă salutăm cu respect. Copreședinții Federației Rumânilor din Sârbie:

Iovan Peichici, profesor
Dr. Predrag Balașevici, doctor
Dragomir Draghici, dipl. inginer

Secretar: Dușan Părvulovici (RGN-Press)

Biciul lui Dumnezeu în inima Europei

Statul maghiar a refuzat să acorde statutul de minoritate națională auto-proclamaților descendenți ai hunului Attila, care a copleșit Europa în sec. V. Pentru a căpăta un asemenea statut în Ungaria, grupul minoritar trebuie să dovedească că au trăit în țară mai mult de 100 de ani și să strângă 1000 de semnături valide.

O comisie parlamentară a decis să refuze cererea grupului de huni după ce președintele Oficiului pentru

Minoritățile Naționale și Etnice a afirmat, în numele Guvernului, că nu există o dovadă științifică a acestei cereri. „Expertii au decis unanim că membrii așa-zisului grup care se auto-intitulează hunii din Ungaria nu pot fi priviți ca o etnie națională minoritară”, a afirmat Heizer Antal pentru agenția de presă MTI.

Novák Imre Josua, un reprezentant al grupului hunilor, a protestat împotriva deciziei și nu a precizat dacă

grupul său se va adresa unui tribunal. „Hunii nu au murit; a vorbi de moartea unei comunități de milioane de oameni este neștiințific”, a mai spus acesta. Numărul exact al comunității de huni nu se știe, dar este apreciat la câteva mii. „Toți din această încăpere vorbim limba hună, pentru că eu consider limba maghiară un dialect al limbii hune”.

Unii analiști au apreciat că cererile grupului sunt motivate de facilitățile materiale acordate minorităților. E. I.

„A venit vremea să mă înțelegeți”

S-a deschis stagiunea de toamnă a Institutului Cultural Român din Budapesta

Institutul Cultural al României de la Budapesta și-a redeschis porțile cu spectacolul de teatru „Lecția” de Eugen Ionesco, prezentat de Teatrul Vis din Pécs.

Fondat în anul 2003 de către actorul și regizorul Florin Gabriel Ionescu și de soția lui, actrița Ildikó Frank, directorul Teatrului German din Szekszárd, cu scopul declarat de promovare a culturii și limbii române în Ungaria, Teatrul Vis este un teatru de proiecte, itinerant, și a reușit în acest scurt timp să se impună nu numai în mediile românești din Ungaria. Participând în aprilie 2004 la Festivalul de Teatru al Minorităților cu montarea „Lecția” de E. Ionescu, acesta a ridicat nivelul de performanță al festivalului.

Fără a se aventura într-o montare experimentală, așa cum se obișnuiește în general cu „Lecția” de E. Ionesco, actorul și regizorul Florin Ionescu ne-a prezentat un spectacol clasic, într-un decor clasic. Punctele forte ale spectacolului au fost jocul actorilor și dinamica cuvântului, iar aici Florin Ionescu (profesorul) face un adevărat tur de forță, un adevărat recital actoricesc demonstrând că este un actor cerebral, dinamic și spontan, produs al unei școli actoricești de elită. Același lucru se poate spune și despre actrița Maria Viola Barta (ele-

va) spontană, suavă, copilărească, punctând momentele tragico-comice ale unei piese grele.

Dincolo de terminologia de absurd cu care este definită de specialiști, „Lecția” lui E. Ionesco este de fapt o lecție a manipulării și alienării. Pornind de la particular, „Lecția” devine generală și actuală într-o lume manipulată, cu popoare manipulate, cu violențe și crime iar montarea Teatrului Vis a avut un mesaj clar, necontorsionat al unei lumi în care trăim.

Așteptăm cu emoție noile producții ale Teatrului Vis și ale inimosului regizor Florin Gabriel Ionescu, care arde intens pentru acest teatru românesc din Ungaria. Dar pentru aceasta trebuie să-l sprijinim și să-l înțelegem și să-l iubim pentru ceea ce a făcut și va face conștienți fiind de importanța unui teatru românesc în Ungaria.

Aș dori să închei această cronică cu un citat rostit de E. Ionesco în anul 1934, citat care atât de bine se potrivește Teatrului Vis: „Am nevoie de considerația dumneavoastră. Ca să mă considerați este foarte ușor. Trebuie, pe de o parte, să mă neînțelegeți și, pe de altă parte, să mă înțelegeți. Până azi, m-ați neînțeles suficient. A venit vremea să mă înțelegeți”. Mihai Felician Cozma

Întâlnire trilaterală pentru Crișuri

Săptămâna trecută, în zilele 14-15 septembrie, la Oradea s-a desfășurat prima întâlnire a comitetului de organizare a proiectului transfrontalier „Körös-Crișuri”, la care au participat experți de la Oficiul Internațional al Apei – Fondul Francez de Mediu, Ministerul Mediului și Apelor Ungaria, Inspectoratul Regional de Protecția Mediului și Apelor din Ungaria, Inspectoratul de Protecția Mediului și Apelor Körös, Direcția de Mediu și Ape din regiunea Tisa, Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor

România și de la Direcția Apelor Crișuri Oradea, informează site-ul județului Bihor.

În cadrul întrevederii s-a stabilit agenda de lucru, următoarele dezbateri fiind axate pe probleme legate de managementul fluxului de informații cu posibilitatea organizării în paralel a unei sesiuni comune de armonizare a hărților în ceea ce privește calitatea apelor subterane din bazinul Körös-Crișuri.

Următoarea întâlnire în cadrul proiectului va avea loc în luna octombrie. R. P.

Așe o fost pă vreme me...

O venit vremea d-o trebuit pruncu să mǎrgǎ la Levente. Amu dac-ar fi Levente!... Cu mult mai ocoși ar fi pruncii dicât cum sânt astăzi. A ceea o fost kőtelezõ, pruncu când o fost dǎ doisprezece ani, o trǎbuit sǎ mǎrgǎ la Levente. Levente aceea-o fost cǎ-nainte sǎ-nvețe, pǎ când sǎ mǎrgǎ cǎtanǎ, o știut așa comanda, darǎ, – cum zăcem noi, rămânește! ... Vezényszót ismerte... Puska fogás o știut. Și n-o vǎndrocit pruncu... Cǎ dascǎlii la care o umblat ei la ișcoalǎ erau pǎstǎ Levente, și dacǎ n-o mǎrs la Levente, l-o-ntrebat, și i-o dat și kőrmös cǎ di ce n-o mǎrs. Și-l globeau. Da! Și pǎ pǎrinți îi globea dacǎ nu-l lǎsa, și pǎ gazde-i globea dacǎ nu lǎsa pruncu la Levente!

...Pǎ vremea mea n-o fost Levente. Eu am umblat cu porcii... Eu nici n-am umblat la ișcoalǎ. Pǎrinții mei nu m-or dat. Dac-or fost sǎlașuri multe, o fost ș-acolo-n hotar o ișcoalǎ. Da pǎ vremea mea n-o fost! Daaa! Truda!

Eu am umblat apoi, auzi, la asta, estitagozaton, cǎ o vinit rǎnduiala ceea pǎntru care-o vrut sǎ mǎrgǎ sǎ-nvețe carte. Ș-am pus cinci glase. Asta amu o fost, dǎpǎ ce-o vinit rușii...

Am fost cios la on mneamț de la Alete. Apu mneamțu aiesta m-o-ntrebat cǎ ce zic eu, știu io cǎ cǎte foarte dǎ oamini este pǎ lume? „Da dǎ inde-oi ști?! Știu cǎ cǎt pǎmânt ai dumneta, ș-așe, cǎ eu numai cu aste m-ocup”. „No – zăce

– îț spun io: o sutǎ trizǎci dǎ foarte dǎ oamini este”. Amu, pǎ cum am io carte, apoi aceea adeverește cǎ o sutǎ șaizeci de foarte dǎ oamini este!

Mneamțu zăce cǎtǎ mine: „Știi cǎți oamini ocoși este?” „Ba, nu! Nu știu!” „Tri foarte”. D-apu io zăce: „Ceilalți toț îs luzi?” „Da! – zăce – Nu-s luzi, numa rămași. Și dǎntr-aiește, știu care-i mai ocoș?” „Ba ști truda! Nu știu!” „Țiganu”. Io zăce: „D-apu cum, țiganu? Vai ș-amar dǎ ei, cǎ nici haine n-au pǎ ei!” „Nu-i bai dǎr aceea, cǎ nici iosagu n-are haine.” „Apu, da, cǎ bine zăci dumneta, cǎ pǎ iosag samǎnǎ!” „Și dǎpǎ țigan, vine jidovu. Acela mere pǎ uliță, strigǎ cǎ: pene cumpǎr, tollat veszek! Și n-are bai cǎ-i tǎt cu pihe în cap, cǎ strigǎ și-și strǎnje. În o fațǎ dǎ perinǎ numa douǎ chile dǎ pene mere, și el în douǎ-tri zǎle cǎștigǎ atǎtea pene și are dobǎndǎ mai multǎ ca dumneta! Apoi venim noi, mneamții... Apoi, ceilalți toți îs proști.” „Asta o las la loc, cǎ eu îs mai prost ca dumneta, cǎ dumneta ești gazdǎ, da eu n-am nimica.” „No, vezi?”

În bǎtaia dǎn patrușprece, io am fost numa dǎ șaptesprezece ani trecut. Când am fost într-al optsprecilea an, am fost la Italie. Dǎn noauǎzǎci și doi dǎ inși care-am stat la vizitație, numa patru nu i-o luat, ceilalți apu, tăți... Și tata mneu – o fost mai dǎ vrǎstǎ, darǎ, cǎ-o fost dǎ cincizǎci și doi dǎ ani când o vinit bǎtaia din-tie – și pǎ el l-or dus, numa dǎ csendfentartó, așe or zis atunce. Când s-o-ndǎluit bǎtaie, io am cǎpǎtat pușcǎturǎ aici, în șold;

am un szilánk, mi-i rupt ciontu-aista. În bǎtaia dǎn patrușprece, am fost la comanda mneamțascǎ. Eu la o sutǎ unu am sclujit. Dǎpǎ ce-am vinit dǎn bǎtaie, când a trebuit sǎ mǎrg cǎtanǎ, apu io n-am știut comanda ungureascǎ. Am știut io cǎ jobbra át, balra át, numa pǎ celelelte, gyakoratok a puskával, nu! Numa: ibnghemitingheverfertig! Haaalv liț!

Când am vinit dǎn bǎtaie, în noausprece, am fost dǎ doauzǎci dǎ ani. Când am fost dǎ doauzǎci și unu, iar o trǎbuit... Atunci am cǎtǎnit acasǎ. Așa șchiop, cum am fost. Or zǎs cǎ am umǎr bun și mâini bune, poți duce pușca. Cinci ani am cǎtǎnit cu bǎtaie cu tǎt, în viața mea!

Înt-al doilea bǎtaie n-am fost. Am fost la un neamț care o avut patru sute dǎ iuguri dǎ pǎmânt și m-o scos cu felmentés. El o fost șchiop – cǎ, darǎ, și care-o fost gazdǎ s-o nimuricit, ori dǎn asta, ori dǎn ceia, or l-o lovit calu! Ș-ap’ apoi m-o scos cu felmentés, cǎ nu prea erau oamini acasǎ. N-am fost dus în bǎtaie. Numa dǎstul cǎ pǎ graniță am sclujit, pǎnǎ când n-am fost însurat. Am fost cu un tiszt, acel-o fost dǎ la Rǎmǎnie. El o fost sârb, tata lui, și mama lui o fost rămǎnǎ dǎn Bǎnat.

Apoi, on an dǎ zǎle am sclujit la jǎndari, cǎ ungurii noști or dat Ardealu la rămǎni sǎ batǎ comunismu, și pǎ vremea lu Kun Béla. Pǎ vremea lu Kun Béla or fost bolșăvici, ș-apu cu franțujii și cu domnitorii noști, și cu iesta dǎ la Rǎmǎnie, i-or bǎtut jos.

(Din arhiva radio.
Interviu realizat de
Adam Bauer, în 1994)

„Cel care nu iubește poveștile...”

(Urmare din pag. a 3-a)

Au urmat apoi date biografice, printre care profesora a remarcat faptul cǎ ceretătorul Alexandru Hoțopan a fost cel care a descoperit și a salvat posterității tezaurul aflat, reușind sǎ scoatǎ încǎ în viața povestitorului douǎ volume de povești, intitulate „Împǎratul roșu și împǎratul alb” și „Floriant”. Aceste volume conțineau binecunoscutele povești, precum „Fata de la Otlaca”, „Țăganul ca fiscaroș”, „Muliere-nșelătoare” ș.a.m.d.

Povestiri

Cuvântările rostite în amintirea povestitorului au făcut sǎ lǎcrimeze cele douǎ fiice ale lui Teodor Șimonca, Maria Ardelean și Florica Nan, care, și ele la o vǎrstǎ înaintatǎ, au ajuns sǎ vadǎ cinstea semenilor fațǎ de tatăl lor, care s-a stins din viață în 1999.

– Ne bucurǎm foarte mult de aceastǎ onoare fațǎ de tata și le mulțumim din inimǎ organizatorilor. Când eram copii tot ne povestea, și așa liniște și fericire era în casa noastră, povestea nana Florica, dupǎ care a adǎugat: De la tata am învățat iubirea fațǎ de povești, legende, doine, și mai încercǎm sǎ le povestim rǎzând și noi nepoților noștri. Poveștile conțin multe de învățat pentru copii, pilde de urmat. În copilǎrie, ne adunam cu copiii din vecini pe vatrǎ, la cuptor. Abia aștep-

tam sǎ ne povesteascǎ tata. Ne rǎdeam și ne veseleam, pentru cǎ tata povestea parcǎ el era eroul poveștii. N-ai putut sǎ nu-l ascuți. Tot așa și la bǎtrǎnețe ne mai povestea și zicea: „Taichii, cel care nu iubește poveștile, îi om pierdut pe pǎmânt”.

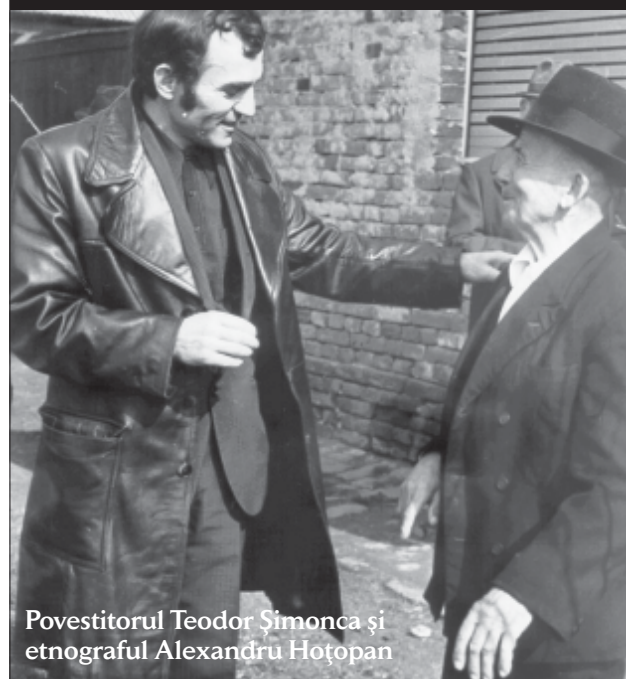
Meritul acestui om vesel au vrut sǎ-l cinsteascǎ organizatorii.

– Luând exemplul de la alte comunități, care au dezvelit plǎci comemorative în cinstea unor personalități, ne-am hotǎrât și noi sǎ-l onorǎm pe povestitorul nostru Teodor Șimonca, ne-a mărturisit Ana Buha. În ciuda unor obstacole, ne bucurǎm foarte mult cǎ am reușit sǎ realizǎm acest plan, pentru cǎ este o datorie a fiecǎruia sǎ pǎstrǎm memoria mai marilor noștri, care au lǎsat valori pentru urmași. Din păcate, cǎsuța în care trǎia bace Șimonca nu mai existǎ, am vǎzut de bine sǎ așezǎm placa comemorativǎ pe peretele casei noastre muzeu, pe care orice vizitator poate s-o vadǎ. Sperǎm cǎ și în viitor vom reuși sǎ ne amintim în acest mod de personalități marcante care au lucrat spre binele românilor din satul nostru, a încheiat președinta Asociației Culturale din Chitighaz.

Festivitatea de comemorare s-a încheiat în cimitir, la mormântul lui Teodor Șimonca, cu depunerea coroanelor de flori.

Rita Pățaș

Fotodocumentar

Povestitorul Teodor Șimonca și etnograful Alexandru Hoțopan

MAXIME

„Înțelept este acela care trăiește în fiecare zi ca și cum în fiecare zi și în fiecare ceas ar putea sǎ moarǎ.” Quevedo

*

„Proștii mor, dar prostia rămâne.” I.L. Caragiale

*

„Un stejar, e adevǎrat, nu vorbește, dar asta nu înseamnă cǎ nu gǎndește.” Aristotel

*

„Universul are desǎvârșirea proporțiilor armonice, dar armoniile trebuie sǎ se lase pǎ-trunse.” Johannes Kepler

Revistǎ despre minoritǎți

Zilele trecute a apǎrut cel mai nou numǎr al revistei „Barátság”. Ca de fiecare datǎ, și în acest numǎr au fost incluse articole și studii privind diferite aspecte ale vieții comunităților etnice și minoritare din Ungaria. Printre altele, revista cuprinde un document despre organizațiile europene importante pentru limbile minoritare, un articol despre Oficiul pentru Minoritățile Naționale și Etnice, cu ocazia împlinirii a 15 ani de la înființarea

acestui, precum și un studiu interesant, realizat de cercetǎtoarea Maria Berényi despre poetul József Attila și legăturile acestuia cu tatăl sǎu de origine romǎnǎ, și cu orașelul Bǎtania. Un articol legat de bacalaureatul în douǎ trepte are menirea, dupǎ dorința semnatarei, sǎ porneascǎ un șir de discuții pe baza experiențelor primei generații care au absolvit în noul sistem de evaluare.

T. Iova

Omul să fie mulțumit cu sărăcia sa, căci, dacă e vorba, nu bogăția, ci liniștea colibei tale te face fericit. Dar voi să faceți după cum vă trage inima, și Dumnezeu să vă ajute și să vă acopere cu aripa bunătații sale. Eu sunt acum bătrână, și fiindcă am avut și am atât de multe bucurii în viață, nu înțeleg nemulțumirile celor tineri și mă tem ca nu cumva, căutând acum la bătrânețe un noroc nou, să pierd pe acela de care am avut parte până în ziua de astăzi și să dau la sfârșitul vieții mele de amărăciunea pe care nu o cunosc decât din frică. Voi știți, voi faceți, de mine să nu ascultați. Mi-e greu să-mi părăsesc coliba în care mi-am petrecut viața și mi-am crescut copiii și mă cuprinde un fel de spaimă când mă gândesc să rămân singură într-însa: de aceea, poate că mai ales de aceea, Ana îmi părea prea tânără, prea așezată, oarecum prea blândă la fire, și-mi vine să răd când mi-o închipuiesc cârciumărită.

– Vorbă scurtă, răspunse Ghiță, să rămânem aici, să cârpesc și mai departe cizmele oamenilor, care umblă toată săptămâna în opinci ori desculți, iară dacă duminică e noroi, își duc cizmele în mână până la biserică, și să ne punem pe prispă casei la soare, privind eu la Ana, Ana la mine, amândoi la copilaș, iară d-ta la tustrei. Iacă liniștea colibei.

– Nu zic, grăi soacra așezată. Eu zic numai ce zic eu, vă spun numai așa, gândurile mele, iară voi faceți după gândul vostru, și știți prea bine că, dacă voi vă duceți la moară, nici vorbă nu poate fi ca eu să rămân aici ori să mă duc în altă parte: dacă vă hotărâți să mergeți, mă duc și eu cu voi și mă duc cu toată inima, cu tot sufletul, cu toată dragostea mamei care încearcă norocul copilului ieșit în lume. Dar nu cereți ca eu să hotărâsc pentru voi.

– Atunci să nu mai pierdem vorba degeaba: mă duc să vorbesc cu arăndașul, și de la St. Gheorghe cârciuma de la Moara cu noroc e a noastră.

– În ceas bun să fie zis, grăi bătrâna, și gând bun să ne dea Dumnezeu în tot ceasul!

*

De la Ineu drumul de țară o ia printre păduri și peste țărini lăsând la dreap-

Ion Slavici

Moara cu noroc

(Fragmente)

ta și la stânga satele așezate prin colțurile văilor. Timp de un ceas și jumătate drumul e bun; vine apoi un pripor, pe care îl urci, și după ce ai coborât iar în vale, trebuie să faci popas, să adapi calul ori vita din jug și să le mai lași timp de răsuflare, fiindcă drumul a fost cam greu, iară mai departe locurile sunt rele.

Aici în vale e Moara cu noroc. Ori din care parte ar veni, drumețul se bucură când o zărește din culmea dealului pleșuv, căci, venind despre locurile rele, ea îl vestește că a scăpat norocos, iară mergând spre ele, la moară poate să găsească ori să aștepte alți drumeți, ca să nu plece singur mai departe.

Și fiindcă aici se opresc toți drumeții, încetul cu încetul s-a făcut bătaură înaintea morii, și oarecum pe nesimțite moara a încetat a mai măcina și s-a prefăcut în cârciumă și loc de adăpost pentru tot drumețul obosit și mai ales pentru acela pe care noaptea-l apucă pe drum. În cele din urmă, arăndașul a zidit cârciuma la un loc mai potrivit, departe de câteva sute de pași de la râuleț, iară moara a rămas părăsită, cu lopețile rupte și cu acoperământul ciuruit de vremurile ce trecuseră peste dânsul.

Cinci cruci stau înaintea morii, două de piatră și trei altele cioplite din lemn de stejar, împodobite cu țircălamul și vopsite cu icoane sfinte; toate aceste sunt semne care-l vestesc pe drumeț că aci locul e binecuvântat, deoarece acolo unde vezi o cruce de aceste a aflat un om o bucurie ori a scăpat altul de o primejdie.

Dar binecuvântat era locul acesta mai ales de când veniseră cârciumarul cel nou cu nevasta lui tânără și cu soacră-sa cea bătrână, căci ei nu primeau pe drumeț ca pe un străin venit din lume, ci ca pe un prieten așteptat de multă vreme la casa lor. Abia trecuseră dar câteva luni după St. Gheorghe, și drumeții mai umblați nu mai ziceau că o să facă popas la Moara cu noroc, ci că se vor opri la Ghiță, și toată lumea știa cine e Ghiță și unde e Ghiță, iar acolo, în vale, între pripor și locurile cele rele, nu mai era Moara cu noroc, ci cârciuma lui Ghiță.

Iară pentru Ghiță cârciuma era cu noroc. Patru zile pe săptămână, de marți seară până sâmbătă, era mereu plină, și toți se opreau la cârciuma lui Ghiță, și toți luau câte ceva, și toți plăteau cinstit.

Sâmbătă de cu seară locul se deșerta, și Ghiță, ajungând să mai răsuflă, se puneau cu Ana și cu bătrâna să

numere banii, și atunci el privea la Ana, Ana privea la el, amândoi priveau la cei doi copilași, căci doi erau acum, iară bătrâna privea la câteșipatru și se simțea înțreținută, căci avea un gine-harnic, o fată norocoasă, doi nepoți sprinteni, iară sporul era dat de la Dumnezeu, dintr-un câștig făcut cu bine.

Duminică dimineață Ghiță pune calul la teleagă și bătrâna se ducea la biserică, fiindcă bătrânul, fie iertat, fusese cojocar și cântăreț de strănă, și așa, mergând la biserică, ea se ducea parcă să-l vadă pe el.

Când bătrâna pleca la biserică, toate trebuiau să fie puse bine la cale, căci altfel ea odată cu capul nu ar fi plecat. Încă sâmbătă după amiază sluga trebuia să rănească grajdul, curtea și locul de dinaintea cârciumii, în vreme ce bătrâna și Ana găteau cârciuma pentru ziua de duminică. Duminică în zori bătrâna primenea copiii, se gătea de sărbătoare, mai dădea o raită prin împrejur, ca să vadă dacă în adevăr toate sunt bine, apoi se urca în teleagă.

Ana și Ghiță îi sărutau mâna, ea mai săruta o dată copilașii, apoi zicea: „Gând bun să ne dea Dumnezeu!”, își făcea cruce și dădea semn de plecare.

Dar ea pleca totdeauna cu inima grea, căci trebuia să plece singură și să-l lase pe dânsii singuri la pustietatea aceea de cârciumă.

Dacă aruncași privirea împrejur, la dreapta și la stânga, vedeai drumul de țară șerpuiind spre culme, iară la vale, de-a lungul râulețului, cât străbate ochiul, până la câmpia nesfârșită, afară de câțiva arini ce stăteau grămadă din jos pe podul de piatră, nu zăreai decât iarbă și mărăcini. La deal valea se strâmtează din ce în ce mai mult; dar aici vederile sunt multe și deosebite: de-a lungul râulețului se întind două șiruri de sălcii și de răchite, care se îndeasă mereu, până se pierd în crângul din fundul văii; pe culmea dealului de la stânga, despre Ineu, se ivește pe ici, pe colo marginea unei păduri de stejar, iară pe dealul de la dreapta stau răzlețe rămășițele încă nestărpite ale unei alte păduri, cioate, rădăcini ieșite din pământ și, tocmai sus la culme, un trunchi înalt, pe jumătate ars, cu crengile uscate, loc de popas pentru corbii ce se lasă concăinind de la deal înspre câmpie; fundul văii, în sfârșit, se întunecă, și din dosul crângului depărtat iese turnul țuguat al bisericii din Fundureni, învelit cu tînchea, dară pierdut oarecum în umbra dealurilor acoperite cu păduri posomorâte, ce se ridică și se grămădesc unul peste altul, până la muntele Bihorului, de pe ale cărui culmi troienite se răsfâng razele soarelui de dimineață.

Rămânând singur cu Ana și cu copiii, Ghiță privește împrejurul său, se bucură de frumusețea locului și inima îi rade când Ana cea înțeleaptă și așezată deodată își pierde cumpătul și se aruncă răsfățată asupra lui, căci Ana era tânără și frumoasă, Ana era fragedă și subțirică, Ana era sprintenă și mlădioasă, iară el însuși, înalt și spătos, o purta ca pe o pană subțirică.

Numai câteodată, când în timp de noapte vântul zgâlțâia moara părăsită, locul îi părea lui Ghiță străin și pustiicios, și atunci el pipăia prin întuneric, ca să vadă dacă Ana, care dormea ca un copil îmbăiat lângă dânsul, nu cumva s-a descope-rit prin somn, și s-o acopere iar.

(Continuare în nr. următor)

Secvență din „Moara cu noroc”, cu Ioana Bulca și Constantin Codrescu

Vinurile basarabene în Cartea Recordurilor

Colecția de Aur a Combinatului Vinurilor de Calitate „Mileștii-Mici”, decretată recent „Tezaur Național”, a fost înscrisă în Cartea Recordurilor „Guinness” la categoria cea mai mare colecție de vinuri de calitate din lume. Combinatul basarabean se poate mândri cu cea mai mare colecție din lume de vinuri de calitate, care conține un milion și jumătate de sticle cu peste 80 de denumiri diverse. Vechimea medie a vinului îmbuteliat din colecție este de 20 de ani, iar aproximativ 70% dintre sticle sunt pline cu vinuri roșii, 20% cu vinuri albe și 10% cu vinuri de desert.

Cele mai scumpe vinuri

din Colecția de Aur sunt „Morsala”, „Nectar”, „Roua dimineții”, „Trandafirul Moldovei”, produse în anii 1973, 1975, 1978, care costă între 200 și 480 euro, preț fără taxe. Înscrierea colecției în Guinness Book „este o premieră pentru Basarabia, care până în prezent nu a avut alte înregistrări în Cartea Recordurilor lumii”, informează reporter.md.

Odată cu recunoașterea internațională a valorii colecției basarabene, se speră că întreaga producție vinicolă locală să fie apreciată la ade-vărata ei valoare, Basarabia fiind una dintre primele zece țări exportatoare de vinuri de pe mapamond.

I. Kaupert

Unii nu se mai satură de televizor

Neavând, probabil, altceva mai bun de făcut, un american a reușit să doboare recordul mondial pentru cel mai mult timp petrecut în fața televizorului. *Suresh Joachim* a stat în fața micului ecran timp de 69 de ore și 48 de minute, depășind cu mult vechiul record de 50 de ore și 7 minute. Americanul a petrecut tot acest timp stând pe o canapea de piele și urmărind numai și numai programele postului de televiziune ABC. A avut posibilitatea de a lua câte o pauză de cinci minute la fiecare oră și una de 15 minute la fiecare opt ore. În restul timpului, el a fost nevoit să privească neîncetat spre ecran. „Campionul” nu este un străin pentru Cartea Recordurilor – el mai deține alte 16 recorduri, printre care cea mai lungă durată de stat într-un singur picior (76 de ore și 40 de minute) și participarea la un joc de popice timp de 100 de ore.

Ziar pentru fanii cititului

Cretanii se pare că sunt foarte dornici de a citi ziare, având un apetit deosebit pentru aceasta. Numai astfel se poate explica noul record înregistrat în jurnalistică: apariția, în Creta, a celui mai mare ziar din lume. Acesta măsoară 2,10 m x 2,95 m, și a fost intitulat

„Chillout”. Este un săptămânal, apare în fiecare zi de miercuri, prima ediție fiind tipărită în 4000 de exemplare. Recordul de până acum a fost ținut de o publicație belgiană, Het Volk, care a apărut în dimensiuni de 1,42 m x 0,995 m în ziua de 14 iunie 1993.

Invenție stresantă

Serviciile de securitate ale Parlamentului European de la Strasbourg au fost în alertă săptămâna trecută, din cauza unui colet suspect care conținea un prototip al unei centuri antistres. Ca toate coletele care ajung la Parlamentul European, pachetul care provenea din Republica Cehă a fost trecut prin razele X, arătând dispozitive electrice și electronice neliniștitoare. După o explozie controlată, geniștii au recuperat resturile invenției, pe care destinatarul nu va avea niciodată ocazia să o mai probeze pentru a-și micșora stresul prin care a trecut la descoperirea coletului.

Un muzeu despre lume și timp

Muzeul Țăranului Român a redeschis zilele trecute sălile „Ferestre” și „Timp”, după un lung șir de scandaluri și proteste în urma deciziei fostului director *Dinu Giurescu* de a le desființa. Sălile refăcute s-au redeschis chiar de ziua creatorului lor, regretatul *Horia Bernea*, și la exact un an de la ultimul protest major privind desființarea acestora.

Sălile „Ferestre” și „Timp” încheie expoziția de la parter a Muzeului Țăranului Român, intitulată „Crucea peste tot”, pentru care instituția a primit premiul „Muzeul European al Anului” în 1996. Fostul director *Dinu Giurescu* a desființat sălile în august anul trecut, argumentând că erau depășite. Intelectuali de marcă au protestat și mare parte din echi-

pele care lucraseră la înființarea acestora și-au dat demisia. Redeschiderea sălilor a reprezentat primul proiect al lui *Vinilă Mihăilescu*, numit director al Muzeului Țăranului Român.

Sălile refăcute nu sunt identice cu cele distruse. În sala „Ferestre”, lumea mă-

năstirii este văzută ca o fereastră a satului vechi către lume: costume populare, prapuri, obiecte cusute de mână, cruci de piatră, bisericuțe în miniatură, chiar și obiecte religioase kitsch, o masă pentru pomana morților. În sala „Timp” sunt expuse obiecte vechi de 200 de ani, iar pe pereți sunt scrise gânduri țărănești despre trecerea timpului.

„Cândva am încercat să cumpărăm o fereastră, un fragment de casă veche care fusese desfăcută și stivuită într-o latură a curții. Cât ceri pe ea? I-am întrebat pe stăpânul casei. Nu cer nimic. Dacă vă trebuie, puteți s-o luați. Dar nevasta lui a intervenit și a zis, nu. La toată insistența noastră a dat cu încăpățănare același răspuns. Nu! într-un târziu a adăugat: »Cum să vă dau fereastra? Toată viața am privit lumea prin ea... Mă-năstirea, fereastră deschisă spre Dumnezeu...«” – fragment din prezentarea sălii „Ferestre”.

E. Iova

Zece zile de jazz la București

În perioada 16–25 octombrie se va desfășura cea de-a VIII-a ediție a Bucharest Jazz Festival, prezentând 30 de recitaluri ale unor interpreți și trupe din România și din străinătate. Printre invitații ediției din acest an se numără Tania Maria Orchestra, Benny Golson Quartet și Blutoția – Alex Harding Quintet, de departe cele mai importante nume ale festivalului.

Organizatorii vor aduce în fața publicului din București și alți reprezentanți ai genului, precum Badileiras Jazz Samba do Mar Negro Quartet (România, Germania, Brazilia), Johnny Rădu-

canu & Harry Tavitian Duo, Teodora Enache Quartet (România, Macedonia) și Anca Parghel. Festivalul se va încheia cu trei concerte susținute de Trigon, Triny și Liviu Butoi Quartet.

În cadrul evenimentului, artiști precum Alex Harding, Benny Golson, Anca Parghel

și Stjepko Gut vor susține workshop-uri de saxofon, pian, voce și trompetă.

De asemenea, va fi lansat un dublu CD – „Bucharest Jazz Festival 2004”, de promovare a trupelor prezente la ediția de anul trecut a acestui eveniment.

T. Iova

Teodora Enache

**„O revanșă
pe care Steaua o merita”**

Declarația antrenorului norvegian *Kjetil Rekdal* de la sfârșitul meciului Valerenga-Steaua (0-3) i-a uns la suflet pe români: „Steaua nu merita să piardă meciul cu Rosenborg. Este o echipă mult mai bună decât campioana noastră, dar a avut ghinion. Ne-a fost frică de Steaua, dar nu am putut alinia o formație mai bună. Oricum, așa cum a evoluat campioana României, nu puteam câștiga. O revanșă împotriva fotbalului norvegian pe care echipa lui *Protasov* o merita. Sincer să fiu, orice speranță s-a năruit pentru noi”, a comentat antrenorul norvegian, meciul care probabil că a decis soarta calificării, chiar dacă Steaua va fi nevoită să joace meciul din retur la Constanța, stadionul din Ghencea fiind suspendat de UEFA pentru o etapă, din cauza scandalurilor rasiste a suporterilor încă din primul tur preliminar. Campioana României a evoluat foarte bine, iar diferența de trei goluri reflectă doar în parte decalajul valoric dintre cele două formații. *Oleg Protasov* a pregătit mai bine meciul de la Oslo. O apărare fermă și exactă, cu *Rădoi* care a pendulat între cele două linii. Mijlocul a construit mult, iar *Iacob* și *Oprîta* și-au făcut datoria. O hărțuire permanentă a liniei de atac a Stelei, care a slăbit încă de la începutul partidei defensive gazdelor. *Rekdal* vorbea la conferința de presă că scorul îl mulțumește. El putea fi mult mai mare dacă, totuși, ofensiva Stelei nu rata atât de mult. Oricum, 3-0 în

Europa, deschideți porțile!

Pot striga la unison suporterii celor trei echipe românești, Steaua, Dinamo și Rapid, care mai stau în picioare în Cupa UEFA. În sfârșit, am trăit din nou o noapte euforică. Reprezentantele României au șanse enorme de a accede, toate cele trei, în faza grupelor. Și asta în fața unor adversari de prima mână. Incredibil, dar adevărat!

deplasare este scorul cel mai mare realizat de Steaua în ultimii ani, care îi asigură o calificare aproape cer-

**Bratu a intrat
pe o jumătate de oră
și a dat două goluri**

ta în grupele Cupei UEFA. Roș-albaștrii și-au asigurat superioritatea pe toate planurile, au dominat meciul, atacurile au fost construite cu mîlgă și calm și rezultatul nu putea fi altul.

**„Câinii roșii”
și-au înfipt colții în englezi**
În zilele premergătoare partidei, antrenorul *Ioan Andone* a tot repetat un cuvânt: umilintă. Așa trebuia să joace Dinamo împotriva unui adversar mult mai bine cotate. Să-l respecte, dar să dea dovadă de un mare spirit de sacrificiu pentru a-l învinge. Iar la ora jocului totul a fost așa cum a vrut tehnicianul! Dinamo a făcut una dintre cele mai bune reprize secunde din ultimii ani – să ținem cont de faptul că a evoluat în

fața formației situate pe locul patru în Premier League – și a luat o opțiune foarte importantă pentru calificare. Apărarea a funcționat bine și a greșit doar o dată, mijlocul a avut în sfârșit clipe de strălucire, iar atacul a fost la înălțime. Cuplul defensiv *Moți-Tamaș* e din ce în ce mai sudat, la mijloc *Mărgăritescu* și *Pleșan* se completează bine, iar *Grigorie* a demonstrat că are un potențial enorm în timp ce atacul i-a remarcat nu numai pe *Niculescu* ci și pe *Zicu* și *Bratu*. *Florentin Petre* și de această dată a fost căpitanul și sufletul lui Dinamo, autor al unui gol superb și al două pase decisive. În ceea ce-i privește pe englezi, caracterizările cele mai bune ale evoluției lor sunt date de presa din insulă. „Câinii roșii din București și-au înfipt colții în echipa lui *Moyes*”, a scris publicația „Daily Mirror”. „Totul părea foarte frumos la pauză. Dar cele patru goluri din repriza a doua au distrus caramellele (n.r. – Toffees – porecla jucătorilor de la Everton)”, scrie „The Sun”. „Everton a fost pedepsită la București. Credea că se va plimba în dubla manșă cu Dinamo, dar a fost distrusă într-un meci în urma căruia șansele de calificare sunt foarte mici”, comentează cotidianul „Evening Standard”. La Liverpool, Dinamo pornește cu prima șansă de calificare și numai un dezastru ar face ca trupa lui *Ioan Andone* să fie eliminată. Din păcate, de meciul de la București se leagă și un eveniment tragic. La mijlocul primei reprize un suporter dinamovist a suferit un atac de cord și a decedat cu puțin timp după încheierea partidei.

**Rapid a copiat pe UTA
de acum 35 de ani**

O fericită coincidență a marcat partida din 15 septembrie. Meciul Feyenoord-Rapid s-a disputat la 35 de

Steaua a învins în deplasare pe Valerenga cu 3-0. Dinamo a zdrobit cu 5-1, pe teren propriu pe Everton, ocupanta locului al patrulea în campionatul Angliei. Rapid a făcut un egal de 1-1, în fața lui Feyenoord la Rotterdam. Probabil că data de 15 septembrie 2005 va intra în cartea de aur a fotbalului românesc.

ani fără o zi de celebrul Feyenoord-UTA, consumat pe 16 septembrie 1970, în primul tur al Cupei Campionilor. În urmă cu 35 de ani, arădenii au terminat cu același scor ca și acum Rapid meciul de la Rotterdam, reușind apoi să-i elimine pe olandezi, după 0-0 în România. A fost prima mare performanță a unei echipe românești de club, deoarece Feyenoord era, la acea oră, deținătoarea Cupei Campionilor Europeni. Rapid a jucat cu multă teamă meciul de la Rotterdam, deși presiunea tribunelor era „eliminată” de decizia UEFA de a se juca cu porțile închise, iar Feyenoord a demonstrat pe parcursul celor 90 de minute de joc faptul că e departe de „sperietoarea” cu care giuleștenii au fost avertizați după tragerea la sorți. E drept, până la urmă a ieșit bine pentru elevii lui *Răzvan Lucescu*, acest 1-1 înregistrat pe terenul adversarei însemnând un pas

imens pentru calificarea în grupele competiției, numai că Rapid ar fi putut câștiga la Rotterdam și ar fi putut fi acum ca și calificată. Cele două goluri au fost precedate de două gafe uriașe. Primul după ieșirea neinspirată a portarului *Coman*, iar al doilea după o intervenție cu mână a unui fundaș olandez, ca drept consecință a incursiunii curajoase a tânărului *Vasilache*, care cu un minut mai târziu a și materializat lovitura de la 11 metri. Ediția electronică a ziarului „De Telegraaf” critică evoluția jucătorilor olandezi. „*Kuyt* și *Kalou* au primit puține pase, iar atunci când le-au primit, au avut puțin spațiu la dispoziție pentru a le fructifica. Feyenoord a jucat neglijent, iar acest lucru i-a inspirat pe români”, menționează sursa de mai sus. „*Vasilache* împiedică echipa Feyenoord”, a titrat site-ul UEFA.

Pe 29 septembrie, ziua meciurilor retur, se anunță o noapte fierbinte a fotbalului românesc, după care avem speranța ca să intre toate cele trei formații în grupele Cupei UEFA. Toate cele trei partide vor fi transmise de programul unu al Televiziunii Române.

Ștefan Crâsta

**Vasilache, un tânăr de speranță
a confirmat la Rotterdam**

Steliștii au trecut peste complexul norvegian

Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal	
Campionatul NB III	
Dabas – Julia	3-1
Campionatul județean, Bichiș, div. I	
Mezőkovácsháza – Micherechi	1-1
Gyomaendrőd – Bătania	0-1
Szeghalom – Bichiș	0-1
Campionatul județean, Bichiș, div. III	
Békéssámszon – Chitighaz	3-0
Leucușhaz – Nagybánhegyes	2-2
Aletea – Ujkigyós	0-0

Următoarele meciuri	
24 septembrie (sâmbătă)	
Jula – Túrkeve	16.00
Bătania – Kondoros	16.00
Bichiș – M.kovácsgháza	16.00
Dombegyház – Chitighaz	16.00
25 septembrie (duminică)	
Micherechi – Erzsébethely	16.00
Békéssámszon – Leucușhaz	16.00
Kaszaper – Aletea	16.00

TVR 1

Luni 26 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. „Lecții” pentru tata 8.00 Sănătate pentru toți! (R) 9.00 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur”, Brașov (R) 11.20 Teleenciclopedia (R) 12.30 Serial. Doctor Becker 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Documentar 14.30 Kronika 15.55 Expediție în necunoscut (R) 16.30 Nocturne (R) 17.30 Serial. Doctor Becker (R) 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Iartă-mă! 20.30 Din culisele Cerbului 21.00 Serial. Jeremiah 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Semnale complexe 0.05 Nocturne (R) 1.00 Jurnalul TVR (R).

Marți 27 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. „Lecții” pentru tata 8.00 Sănătate pentru toți! (R) 9.00 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur”, Brașov – România, 2005 11.30 Parteneri de WEEK-END (R) 12.00 Serial. Doctor Becker 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Documentar (R) 14.30 Pro patria 15.00 Kronika 15.55 Expediție în necunoscut (R) 16.30 Nocturne 17.30 Serial. Doctor Becker (R) 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Occident (România 2002 – Premiul Nova la Festivalul Internațional al Filmului de la Montpellier 2002, Premiul publicului la Festivalul Internațional al Filmului de la Salonic 2002, trei premii UCIN 2002) 21.05 Serial. Jeremiah 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Amintiri de familie 0.10 Nocturne (R) 1.10 Jurnalul TVR (R).

„Occident”, film românesc

Miercuri 28 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. „Lecții” pentru tata 8.00 Sănătate pentru toți! 9.00 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 11.00 Garantat 100% (R) 12.00 Serial. Doctor Becker 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Documentar 14.30 ...Sed Lex! 15.00 Convietauri 15.55 Expediție în necunoscut (R) 16.30 Travelling circular (R) 17.30 Serial. Doctor Becker 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Războiul 21.00 Serial. Jeremiah 22.00 Jurnalul TVR (R) 22.30 Film. Viziune regională.

Joi 29 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. „Lecții” pentru tata 8.00 Sănătate pentru toți! 9.00 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” (R) 11.30 Expediție în necunoscut (R) 12.00 Serial. Doctor Becker 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Documentar 14.30 Akzente 15.55 Expediție în necunoscut (R) 16.25 Jurnalul TVR 17.35 Tragerile Joker și Loto 5/40 17.45 Fotbal: Rapid-Feyenoord 19.00 Fotbal: Steaua-Valerenga 20.45 Fotbal: Everton-Dinamo 22.45 Jurnalul TVR 23.00 Marcă înregistrată 23.50 Film. În culise 1.35 Jurnalul TVR (R).

Vineri 30 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Puil Panda. Documentar 8.00 Sănătate pentru toți! 9.00 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” (R) 11.30 Expediție în necunoscut (R) 12.00 Serial. Doctor Becker 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Documentar 14.30 România politică 15.00 Debut 50 plus (R) 16.00 Expediție în necunoscut (R) 16.35 Interes general 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Serial. Neveste disperate 21.00 Miss World România 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Miss World România 23.00 Hai să vorbim... cu Dana! 23.30 Film. A noua poartă 1.50 Jurnalul TVR (R).

Sâmbătă 1 octombrie

6.00 Ceasul deșteptător 7.30 Desene animate 8.30 Mic, da' voinic! 9.00 Portativul piticilor 10.00 Serial. Călătorie spre centrul Pământului 11.00 Lumea în care trăim 12.00 Orizont 2007 13.00 Jurnalul TVR 13.15 O vedetă... populară 15.00 Parteneri de Week-end 15.30 Cu Irina la cafea 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Surprize, surprize... 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Profesiuniști. 23.30 Film. Arme și traume 1.15 Jurnalul TVR (R).

Duminică 2 octombrie

6.00 Universul credinței 7.30 Desene animate 8.25 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur”, Brașov 2005 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Viața satului 12.00 Agenda politică 13.00 Jurnalul TVR 13.15 Supermarket de divertisment 15.00 Festivalul Național de Muzică Ușoară Mamaia, 2005 (R) 16.00 Tezaur folcloric 17.50 Tragerile Loto 6/49 și noroc 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Fotbal: Steaua-FCM Bacău 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Garantat 100% 23.30 Film. Un om „făcut” 1.10 Jurnalul TVR (R).

TVR 2

Luni 26 septembrie

6.00 D'ale lu' Mitică (R) 7.35 Revista presei 8.00 Minorități sub trei dictaturi (R) 8.30 Poftă bună! (R) 9.00 Atenție, se cântă! (R) 10.00 Euro dicționar 10.15 Secrete regale 10.45 Serial. Pasiuni 11.40 Serial (R). Farmece 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Încurcăturile lui Zack 14.00 Împreună în Europa 15.00 Zona de conflict 15.35 Jurnalul TVR 16.00 Serial. Rebelii 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.15 Euro dicționar 17.30 Zestrea românilor 18.00 Serial. Moștenitoarea 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Ardelenilor. Documentar 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Film. Iubiri și secrete 2.

Marți 27 septembrie

6.00 Serial. Maria Bonita 7.35 Revista presei 8.00 Serial. Rebelii (R) 9.00 Festivalul Callatis 2005 (R) 10.45 Serial. Pasiuni 11.40 Serial. Inspectorul Linley (R) 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Încurcăturile lui Zack 14.00 Împreună în Europa 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.35 Jurnalul TVR 16.00 Serial. Rebelii 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.15 Euro dicționar 17.30 Mărturie 18.00 Serial. Moștenitoarea 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Mistere și mituri ale sec. al. XX-lea 20.00 Lumea de aproape 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Film. Șarpele 23.20 Serial. Stargate.

Miercuri 28 septembrie

6.00 Serial. Maria Bonita 7.35 Revista presei 8.00 Serial (R). Rebelii 9.00 Festivalul Callatis 2005 (R) 10.45 Serial. Pasiuni 11.40 Serial. Stargate 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Încurcăturile lui Zack 14.00 Împreună în Europa 15.00 Zona de conflict 15.35 Jurnalul TVR 16.00 Serial. Rebelii 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.15 Euro dicționar 17.30 Minorități sub trei dictaturi 18.00 Serial. Moștenitoarea 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Misterele bibliei 20.00 Omul între soft și moft 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Film. În mrejele nopții 23.00 Serial. American Gothic 0.05. Două roți (R).

Joi 29 septembrie

6.00 Serial. Maria Bonita 7.35 Revista presei 8.00 Serial (R). Rebelii 9.00 Callatis 10.45 Serial. Pasiuni 11.40 Serial (R). Verdict: Crimă 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Încurcăturile lui Zack 14.00 Împreună în Europa 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.35 Jurnalul TVR 16.00 Serial. Rebelii 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.15 Euro dicționar 17.30 Documentar 18.00 Serial. Moștenitoarea 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Cruciata 20.00 Bugetul meu 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Film. Aventuri în Alaska 23.00 Serial. Martorul tăcut.

Vineri 30 septembrie

6.00 Serial. Maria Bonita 7.35 Revista presei 8.00 Serial (R). Rebelii 9.00 Callatis 10.45 Serial. Pasiuni 11.40 Serial (R). Verdict: Crimă 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Încurcăturile lui Zack 14.00 Împreună în Europa 15.00 Fascinația Modei Jurnalul TVR 16.00 Serial. Rebelii 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.15 Zoom/2 17.30 Auto Club 18.00 Serial. Moștenitoarea 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Serial. Washington în spatele ușilor închise 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 D'ale lu' Mitică 22.15 Serial. Polițiști din LA.

Sâmbătă 1 octombrie

6.00 Pescar hoinar (R) 6.30 Top sport 7.35 Universul cunoașterii – Sfaturi pentru iubitorii de plante 8.00 Arca lui Noe 8.30 Documentar (R) 9.00 Natură și aventură 9.30 Oala sub presiune 11.00 Televiziunea, dragostea mea 12.00 Agenția de plasare 13.00 Serial. Miracole 14.00 Via sacra 15.00 Serial. Aventuri secrete 15.35 Jurnalul TVR 16.00 Fotbal: Farul Constanța-FC Argeș 18.00 Anthony Quinn – Amintiri dintr-o viață 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Serial. Amy 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Serial. Lady Randolph Churchill 22.00 Film. Scrisori de la un asasin 23.50 Serial. Nemuritoarea 0.40 muzică la Maxim.

Universul cunoașterii

Duminică 2 octombrie

6.00 Televiziunea, dragostea mea (R) 7.35 Medalion folcloric 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Împreună pentru natură 10.00 H... ora Prichindeilor 11.00 Două roți 11.30 Magazin IT 12.00 Atenție, se cântă! 13.00 Casa mea 13.25 Poftă bună! 14.00 Serial. Lois și Clark – noile aventuri ale lui Superman 15.00 Secretele regale 15.35 Jurnalul TVR 16.00 Serial. Verdic: crimă 17.00 Serial. Farmece 18.00 Pe urmele războiului Troian 19.00 Atlas 19.30 Coolmea distracției 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Serial. Lege și ordine 22.00 Film. Wonder boys 23.00 Agenția de plasare (R).

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

26 SEPTEMBRIE, LUNI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

27 SEPTEMBRIE, MARȚI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

28 SEPTEMBRIE, MIERCURI (Petr Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11:15: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangpremiera „Ecranul Nostru” 11.55: Încheiere

29 SEPTEMBRIE, JOI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Ilyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

30 SEPTEMBRIE, VINERI (Petr Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.55: Avangpremiera „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „De la 14 la 18 – liceenii” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

1 OCTOMBRIE, SÂMBĂTĂ (Adam Bauer)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe unde le Europei” – magazin euroregional 15.58: Încheiere

2 OCTOMBRIE, DUMINICĂ (Adam Bauer)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.35: Sinteză știrilor săptămânii 14.45: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.00: Magazinul „De la 14 la 18 – liceenii” (reluare) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afara de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debretin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

28 septembrie 2005 (mtv ora 13.28)

Reluare: 29 septembrie 2005 (m2 ora 14.27)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Programul televizat în limba română vă invită în fața micilor ecrane și săptămâna viitoare, când vă vom prezenta un montaj amplu despre activitatea literară a lui Liviu Rebreanu. Puțini știu că viața scriitorului român se leagă și de Ungaria. Și-a făcut studiile la Budapesta și Sopron, iar la Jula și-a început cariera militară.

Realizator: Tiberiu Boca

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 26 septembrie 2005

16.00–17.00 Calea Europei 17.00–17.30 Arhiva sentimentală 17.30–17.45 Știri regionale 17.45–18.00 Omul zilei.

Marți, 27 septembrie 2005

16.00–16.30 Cronica germană (emisiune în lb. germană) 16.30–17.30 Magazin estival 17.30–17.45 Știri regionale 17.45–18.00 Omul zilei.

Miercuri, 28 septembrie 2005

16.00–16.30 Panoramic sud-vest (emisiune în lb. maghiară) 16.30–17.30 Magazin estival 17.30–17.45 Știri regionale 17.45–18.00 Omul zilei.

Joi, 29 septembrie 2005

16.00–16.30 Orizonturi sârbești (emisiune în lb. sârbă) 16.30–17.30 Exclusiv 17.30–17.30 Știri regionale 17.30–17.45 Știri regionale 17.45–18.00 Omul zilei.

Vineri, 30 septembrie 2005

16.00–16.03 Ritm Show 16.30–17.30 Magazin estival 7.30–17.45 Știri regionale 17.45–18.00 Omul zilei.

Sâmbătă, 1 octombrie 2005

16.00–16.45 Fotbal: Farul Constanța – FC Argeș (I) 16.45–17.00 În prelungiri 17.00–17.45 Fotbal: Farul Constanța – FC Argeș (II) 17.45–18.00 În prelungiri.

Duminică, 2 octombrie 2005

16.00–17.30 Cântecul de acasă 17.30–18.00 Magazin de reportaje.

DEX
online

Dicționare ale limbii române

www.dexonline.ro

Emisiunea în limba română

24 de ore din 24
pe www.rrr.ro

UMOR

Linkuri utile:

www.foaia.hu
www.romanul.hu
www.balcescu.sulinet.hu
www.ziare.com
www.astazi.ro
www.startpage.ro
www.ici.ro/romania/indexrom.html

Muntelegru, o țară mediteraneană nedescoperită

Muntelegru, o țară mediteraneană cu mari posibilități turistice, neexploatare până în zilele noastre. Așezată în sudul Coastei Mării Adriatice, ținutul fostei Iugoslavii are o climă plăcută, oferind turiștilor din ce în ce mai bune condiții pentru relaxarea de vară. Muntelegru însă nu este descoperită de cetățenii

Prima greutate confruntată de turistul dornic să călătorească în Muntelegru este alegerea traseului. În lipsa aproape totală a autostrăzilor, am ales varianta care ne promitea o cale mai lungă, dar drumuri mai bune: tranzitul prin Bosnia-Herțegovina. Veștile despre calitatea bună a drumurilor s-au adevărat, călătorul sosit din Ungaria a rămas însă șocat de alte împrejurări. Trecând granița sârbobosniacă în apropierea localității Srebrenița, unde a avut loc masacrul soldat cu viața miilor cetățeni de religie musulmană, călătorul ajunge ușor sub influența plaiurilor care au purtat atâta suferință. În

ciuda tuturor prejudecăților noastre, țara este liniștită, în plină reconstrucție, chiar dacă se mai văd multe case ruinate sau pline de urmele distrugătoare ale gloanțelor. În drum spre destinația noastră, uitându-ne des la ceas, nu poți să nu observi moscheile, din care se aud, chiar și prin zgomotul monoton al mașinii grăbite, rugăciunile înălțate către Allah. Ne dăm seama că abia la câteva sute de kilometri am ajuns într-o lume cu tradiții diferite.

Muntelegru este singura țară care, după războiul civil din Iugoslavia, a rămas alături de Belgrad, capitala țării multietnice. Astăzi face parte din proaspătul stat, numit Serbia și

țărilor europene, manifestându-se rețineri față de tratamentul pe care îl poate oferi plaiurile, care nici nu așa de demult au îndurat o istorie cruntă. Cu toate acestea tot mai mulți oameni sunt curioși să vadă cum poate fi vacanța la numai 40 de kilometri de orașul croat de mare atracție: Dubrovnik.

Muntelegru. Având doar câteva sute de mii de locuitori, Muntelegru se orientează tot mai mult spre îmbunătățirea ofertei turistice. Rezultatele sunt bine văzute deja. Plajele întinse dispun de o infrastructură asemănătoare Croației, iar restaurantele, shopurile și bufetele se înșiră una lângă alta pe malul Mării Adriatice, oferindu-le turiștilor servicii de calitate, la prețuri acceptabile chiar și vizitatorilor din zona de est a Europei. Din cauza așezării sudice, timpul se menține frumos și călduros. Poate de doi ani încoace vara s-a mutat definitiv de la noi mai spre sud. Reședința noastră provizorie de vară a fost în orașul Herceg Novi, așezat imediat la intrarea Golfului Kotor, cea mai atractivă zonă a Muntenegrului. Într-adevăr peisajul este seducător, iar orașele înșirate pe malul golfului poartă urmele secolelor. Muntelegru este ideală pentru cei care n-au venit numai să se coacă întinși pe malul mării. Orașele Tivat, Kotor sau Budva reprezintă ținta frumoaselor excursii de vară. Familiile cu copii mici, cum este cazul nostru, stau mai mult pe plajă,

bucurându-se de apa caldă, ideală pentru scaldă.

Stând în imediata apropiere a graniței cu Croația, o excursie făcută la Dubrovnik este obligatorie. Dacă este adevărat ceea ce scriu ghidurile turistice, cum că la Veneția trebuie să sosești cu vaporul, atunci tot așa de just este și faptul că la Dubrovnik merită să sosești dinspre Muntelegru, adică dinspre sud. Șoseaua națională șerpuiește strâns lipită de munții care, în această zonă, se întâlnesc cu marea. La un moment dat, ca într-o vedere, te întâmpină un peisaj greu de deschis: orașul vechi al Raguzei (denumirea veche a orașului Dubrovnik), încunjurat cu ziduri solizi. Aceștia au avut menirea să apere locuitorii de inamicul sosit pe ape. Clădirile vechi au avut de suferit atât în cele două războaie mondiale, cât

și în războiul civil din fosta Iugoslavie, dar cu însemnate fonduri UNESCO, orașul așezat pe o mică peninsulă a fost reconstruit, iar astăzi este una dintre cele mai însemnate atracții turistice de pe glob.

Am trecut printr-o lume cu o istorie zbuciumată. Fostul spațiu iugoslav astăzi este segmentat de granițe încă păzite, care despart oameni vorbitori ai aceleiași limbi și culturi aproape identice. Asta a făcut ca pe traseul de abia 800 de kilometri, Herceg Novi–Mostar–Saraievo–Tuzla–Osiek–Mohács, să traversăm câteva țări așa cum urmează: Muntelegru–Croația–Bosnia–Croația–Bosnia–Croația–Ungaria. Se pare că pentru următoarele câteva decenii va trebui să ne obișnuim și cu acest specific al locului.

Tiberiu Boca

FOAIA
românească

23 SEPTEMBRIE 2005
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Toma Iova, Rita Păcșas, Ștefan Crăsta. Tehnoredactare computerizată: Ștefan Mihailov. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@axelero.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Bichișciaba, str. Luther nr. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2005: 3 luni 912 forinți; 6 luni 1824 forinți; 1 an 3648 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.